

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

RAPPORT NR. 1 / 2024

RME

Deling av overskuddsproduksjon

Utredning for Energidepartementet

SKREVET AV Bjørnar Araberg Fladen, Marit Serianna Stenødegård Hjerpseth,
Sigrid Bilstad Neraasen og Virginia Grigorian

RME Rapport nr. 1/2024

Deling av overskuddsproduksjon

— Utredning for Energidepartementet

Utgitt av: Reguleringsmyndigheten for energi
Redaktør: Marit Serianna Stenødegård Hjerpseth
Forfattere: Bjørnar Araberg Fladen, Marit Serianna Stenødegård Hjerpseth,
Sigrid Bilstad Neraasen og Virginia Grigorian
Omslagsbilde: Kraftledningsmast ved Hakavik kraftverk. Foto: Stig Storheil/NVE

ISBN: 978-82-410-2358-3
ISSN: 2535-8251
Saksnummer: 202311040

Sammendrag: Dette dokumentet er svar på oppdrag fra Energidepartementet om å foreslå en løsning som legger til rette for deling av fornybar strøm i næringsområder. RME foreslår at det innføres ny delingsløsning i tillegg til den eksisterende. Den nye delingsløsningen omfatter alle nettkunder som tarifferes energiledd som avspeiler marginale tapskostnader. RME foreslår at produksjonsanlegg i denne delingsløsningen ikke kan overstige 5 MW installert effekt, og at produsenten kan dele kraft med virtuelt med nettkunder på samme eiendom og alle sine nabo- og gjenboereiendommer.

Emneord: Delingsløsning, deling av fornybar kraft, fysisk og virtuell produksjon, plusskunde, prosumert, produsent, Elhub, innmating

Reguleringsmyndigheten for energi
Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Telefon: 22 95 95 95
E-post: rme@nve.no
Internett: www.reguleringsmyndigheten.no

Innholdet kan brukes videre mot kreditering.

Februar 2024

Innhold

Innhold	2
Forord.....	4
Sammendrag	5
Begrepsliste	6
1 Innledning.....	1
1.1 Bakgrunn.....	1
1.2 Innspill fra bransjen	2
2 Gjeldende rett	3
2.1 Rett til å installere og produsere elektrisk kraft	3
2.2 Rett til å omsette elektrisk kraft.....	3
2.3 Deling av kraftproduksjon.....	4
2.3.1 Deling gjøres ved et finansielt oppgjør hvor produksjonen deles virtuelt	4
2.3.2 Gjennomføring av gjeldende delingsløsning.....	5
2.3.3 Avgrensninger i dagens delingsløsning	5
3 RMEs vurderinger i utarbeidelsen av en ny delingsløsning.....	6
3.1 Hvorfor det er behov for å avgrense ordningen	6
3.2 Beregninger.....	7
3.3 Delingsløsning er et tiltak for kunder.....	11
3.4 Utvide gjeldende delingsløsning eller ny delingsløsning?	12
3.5 Vurdering av ulike geografiske avgrensinger	13
3.5.1 Høyspentradial i distribusjonsnettet	14
3.5.2 Nettstasjon i lavspennet distribusjonsnett.....	16
3.5.3 Gårdsnummer	17
3.5.4 Nabo- og gjenboereiendom	18
3.5.5 Konklusjon	21
3.6 Effektgrense	21
3.6.1 Maksimalt 5 MW (AC) kan deles	22
3.6.2 Avgiftsfritak fra elavgiften.....	23
3.7 Deling uten økt nettleie for andre nettkunder	23
3.8 Produksjonen kan ikke deles på tvers av nettselskaper	24
3.9 Påvirkning på kraftmarkedet	24
3.10 Vurdering av et midlertidig eller tidsbegrenset fritak fra konsesjonsplikt for å etablere lavspenningsledninger til nabobygg	25

4	Forslag til endringer i avregningsforskriften	27
4.1	Innledning og videre fremstilling	27
4.2	Merknader til bestemmelsene i avregningsforskriften	27
4.2.1	Forslag til endring av § 3-12	27
4.2.2	RMEs merknader	28
4.2.3	Forslag til ny § 3-13	28
4.2.4	RMEs merknader	28
5	Økonomiske og administrative konsekvenser	30
5.1	Konsekvenser for nettkundene	30
5.1.1	Borettslag, sameier og mindre næring som deltar i delingsløsningen	30
5.1.2	Næringsområder og næringsparker som deltar i delingsløsningen	31
5.1.3	Virkninger for nettkunder som ikke deltar i delingsløsningen	31
5.2	Konsekvenser for nettselskapene	31
5.3	Konsekvenser for Elhub	32
5.4	Konsekvenser for myndighetene	32
5.4.1	Provenyvirkninger for staten	32
6	Utkast til forskriftstekst	34
6.1	Forslag til endring i forskrift om måling, avregning, fakturering av netttjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. (avregningsforskriften)	34
6.1.1	§ 3-12 skal lyde:	34
6.1.2	Ny § 3-13 skal lyde:	34

Forord

Dette dokumentet inneholder Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) sin anbefaling til forskriftsendringer for delingsløsning som legger til rette for deling av fornybar kraft på tvers av eiendomsgrenser. Den legger også til rette for at dele mer kraft enn hva som er tillatt etter gjeldende regelverk.

Forslaget om delingsløsning er utarbeidet på oppdrag fra Energidepartementet (ED) til RME av 10. juli 2023. Oppdraget skal svare ut flere anmodningsvedtak fra Stortinget:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til endringer som tillater områdeløsninger og deling av lokalprodusert strøm og energilagring mellom bygg med ulike gårds- og bruksnummer, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte i løpet av våren 2024.» Vedtak 765, sesjon (2022-2023).

«Stortinget ber regjeringen heve grensen for hvor mye egenprodusert, fornybar energi som kan deles fra næringsbygg, på en måte som ikke er til hinder for rasjonell utvikling av nettet.» Vedtak 768, sesjon (2022-2023).

«Stortinget ber regjeringen lage en delingsordning tilpasset næringsområder som muliggjør deling av solkraft med høyere grense enn 1 MW.» Vedtak 924, sesjon (2022-2023).

RME har også fått i oppdrag, i samråd med NVE, om å vurdere et midlertidig eller tidsbegrenset fritak fra konsesjonsplikt for å etablere lavspenningsledninger til nabobygg for salg av kraft jamfør følgende anmodningsvedtak fra Stortinget:

«Stortinget ber regjeringen vurdere et midlertidig eller tidsbegrenset fritak fra konsesjonsplikt for å etablere lavspenningsledninger til nabobygg for salg av kraft.» Vedtak 16, sesjon (2022-2023).

Vi mener forskriftsendringene vi her anbefaler balanserer hensynene om å legge til rette for mer lokal produksjon, sikre deling av kraft også i næringsområder opp mot formålet om å sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte.

Oslo, februar 2024

Tore Langset
direktør
Reguleringsmyndigheten for energi

Torfinn Jonassen
seksjonssjef
Seksjon for kunde og nett

Sammendrag

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) har fått i oppdrag av Energidepartementet å vurdere en delingsordning tilpasset næringsområder. Gjeldende delingsløsning trådte i kraft 1. oktober 2023. Den gir produsenter, prosumenter og plusskunder rett til å dele produksjon virtuelt med nettkunder på samme eiendom. Produksjonsanlegg som deltar i denne delingsløsningen, kan ikke overstige 1 MW (AC) installert effekt per eiendom. Stortinget har gjennom anmodningsvedtak pekt på at dagens delingsløsning i begrenset grad er tilpasset næringsparker og lignende områder. I oppdraget kommer det frem at en utvidet eller ny delingsløsning skal tillate virtuell deling av kraft på tvers av eiendommer, og heve grensen for installert effekt, samtidig som den skal være samfunnsmessig rasjonell.

RME har også blitt bedt, i samråd med NVE, om å vurdere et midlertidig eller tidsbegrenset fritak fra konsesjonsplikt for å etablere lavspenningsnett til nabobygg for salg av kraft. Konsesjon for nettanlegg følges opp av NVE og vurderingene av midlertidig eller tidsbegrenset fritak fra konsesjonsplikt er derfor i hovedsak gjort av NVE og ikke RME. RME mener i likhet med NVE at områdekonsesjonær i de fleste tilfeller er best egnet til å bygge, eie og drive nettanlegg og at det ikke er ønskelig med løsninger som innebærer at kunder låses inn eller at aktører unntatt regulering kommer i en monopolsituasjon ovenfor kunder i nettet.

Vi foreslår at det innføres en ny delingsløsning i tillegg til den eksisterende, som omfatter alle kunder som tarifferes energiledd som avspeiler marginale tapskostnader, dvs. energiledd som legger til rette for deling uten at det bidrar til økt nettleie for andre nettkunder. I den nye delingsløsningen foreslår vi at produksjonsanlegg ikke kan overstige 5 MW (AC) installert effekt. Vi foreslår også at produsenten kan dele kraft virtuelt med nettkunder på samme eiendom og alle sine nabo- og gjenboereiendommer. Med disse avgrensingene vil ikke den nye ordningen føre til nevneverdig omfordeling av kostnader mellom nettkunder, og vil på den måten harmonere med kravet om at tariffene skal være kostnadsreflektive.

Det er i hovedsak nettkunder med forbruk over 100 000 kWh/år som i dag tarifferes energiledd som avspeiler marginaltap, og dermed kan delta i delingsløsningen. Det er imidlertid ikke noe i veien for at også andre kunder kan delta, så fremt de tarifferes tilsvarende energiledd. Etter det RME kjenner til, finnes det nettselskap som har innført slike energiledd for alle sine kunder. Da vil den foreslåtte delingsløsningen også gjelde for alle deres kunder.

Vi vurderer at den nye delingsløsningen vil gjøre det noe mer lønnsomt med lokal produksjon, medføre noe inntektsbortfall for staten og at det sannsynligvis blir liten påvirkning på likviditeten i de organiserte kraftmarkedene.

Det kan være andre tiltak som vil være mer treffende for å oppnå formålet om å legge til rette for mer lokal fornybar kraftproduksjon og unngå omfordelingsvirkninger gjennom nettleia. Dette kan oppnås med direkte subsidier i form av produksjonsstøtte, investeringsstøtte eller fritak fra elavgiften. Slike løsninger ligger utenfor oppdraget, og vi har derfor ikke vurdert disse nærmere.

Begrepsliste

I denne begrepslisten forklares faguttrykk som brukes i dokumentet.

API: Kjent på engelsk som application programming interface, et grensesnitt i en programvare som gir direkte tilgang til data og funksjonalitet i et datasystem¹.

Avregningsforskriften: Forskrift av 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning, fakturering av netttjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv.

Eiendom: Eiendomsbenevnelsen bestående av kommune-, gårds-, bruksnummer og eventuelt festenummer. Omtales i dette dokumentet som 'gårds- og bruksnummer' eller bare 'eiendom'.

Elhub: Nasjonal informasjonsløsning for måling og avregning i kraftmarkedet.

Elmarkedsdirektivet: Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/72/EF av 13. juli 2009 om felles regler for det indre marked for elektrisk kraft og om oppheving av direktiv 2003/54/EF. Elmarkedsdirektivet er inntatt i norsk rett.

Energiloven: Lov av 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m.

Fornybar kraft: Produksjon av elektrisk kraft som kommer fra fornybare energikilder. Fornybare energikilder har opprinnelse i naturens eget kretsløp og fornyes kontinuerlig.

Forskrift om kontroll av nettvirksomhet: Forskrift av 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer.

Fysisk deling av produksjon: Den fornybare energiproduksjonen deles gjennom egen nettinfrastruktur.

Gjenboereiendom: Eiendom som skilles fra eiendommen der produksjonsanlegget er plassert av en vei, gate, elv eller annet åpent areal. Forskjellen mellom naboeiendom og gjenboereiendom er at førstnevnte har en felles grense med eiendommen der produksjonsanlegget eller anleggene befinner seg.

Gårds- og bruksnummer: Ens betydende med begrepet «eiendom».

Innmating: Elektrisk kraft som leveres inn på nettselskapets nett.

Innmatingskunde: Betyr her det samme som 'produsent', og er samlebetegnelse for både plusskunder, prosumenter og produsenter.

kW: kW betyr kilowatt og er enheten til effekt. I dette dokumentet benyttes begrepet kW i forbindelse med hvor mye installert effekt et produksjonsanlegg har.

kWp: kWp står for kilowatt peak. Dette er den høyeste effekten solceller kan produsere ved standard testforhold, STC. Dette er den installerte effekten for solcelleanlegg.

Mva.: Merverdiavgift

MW: 1 000 kW

¹ [API – Store norske leksikon \(snl.no\)](https://snl.no/API)

MWp: 1 000 kWp

Naboeiendom: Eiendom som deler grense med eiendommen der produksjonsanlegget er plassert.

Plusskunde: Sluttbruker med forbruk og fysisk eller virtuell produksjon bak tilknytningspunkt, hvor innmatet effekt i tilknytningspunktet ikke på noe tidspunkt overstiger 100 kW. En plusskunde kan ikke ha konsesjonspliktig anlegg bak eget tilknytningspunkt eller omsetning bak tilknytningspunktet som krever omsetningskonsesjon.

Produksjon: Produksjon av elektrisk kraft.

Produksjonsanlegg: I dette dokumentet forstås dette begrepet som anlegg som produserer elektrisk kraft fra fornybare energikilder. Dette er for eksempel solcelleanlegg, vannkraftanlegg eller vindkraftanlegg.

Produsent: Nettkunde som produserer kraft fra fornybar energi, se også forklaring av begrepet 'innmatingskunde'.

Prosumert: Kunde som både har forbruk og produksjon bak tilknytningspunktet.

STC: Kjent på engelsk som standard testing conditions. Gjør det mulig å sammenligne ytelsen til solcellepaneler, og er definert i den internasjonale standarden IEC 60904.

Større næringskunder: Kunder med forbruk over 100 000 kWh/år som er effektivregnet.

Vekselretter: Omformer likestrøm (DC) til vekselstrøm (AC).

Virtuell deling av kraft: Andel av kraft som er delt fra et produksjonsanlegg til mottakere i en delingsløsning. Kraften deles med flere målepunkter gjennom et finansielt oppgjør, og er derfor forskjellig fra en fysisk deling av elektrisitet.

1 Innledning

Stortinget har gjennom flere anmodningsvedtak bedt regjeringen om å komme med forslag til en delingsløsning som tillater deling av fornybar kraftproduksjon mellom bygg med ulike gårds- og bruksnummer og øke effektgrensen på produksjonsanlegget i delingsløsningen fra 1 MW (AC). Flere aktører peker på at en delingsløsning er et viktig virkemiddel for å nå regjeringens mål om 8 TWh solkraft innen 2030.

1.1 Bakgrunn

Dagens delingsløsning legger til rette for at produsenter, prosumenter og plusskunder (som har til felles at de alle er innmatingskunder) har rett til å dele sin produksjon med øvrige nettkunder på samme eiendom. Det er en forutsetning for å kunne delta i dagens delingsordning at produksjonsanlegget ikke overstiger 1 MW (AC) installert effekt.

Noen mener at det er uheldig at dagens delingsløsning i begrenset grad er tilpasset næringsparker og lignende områder, der det kan være hensiktsmessig å dele egenprodusert strøm mellom flere eiendommer og større anlegg.

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) er bedt om å vurdere en delingsordning som er tilpasset næringsområder, slik at deling av egenprodusert strøm mellom nettkunder utover den eksisterende ordningen kan gjennomføres på en samfunnsmessig rasjonell måte. Dette inkluderer vurdering av deling av egenprodusert strøm mellom ulike eiendommer (gårds- og bruksnummer) fra anlegg med en installert effekt på over 1 MW. RME bes også om å foreslå nødvendige forskriftsendringer for å innføre en slik ordning. Videre skal RME vurdere om det er hensiktsmessig å utvide dagens delingsløsning for å inkludere denne delingsordningen.

Eventuell ny eller utvidet delingsordning må ta hensyn til en samfunnsmessig rasjonell utvikling og drift av strømnettet. Konsekvenser for ulike aktører, inkludert privatpersoner, nettselskap og energiprodusenter, skal vurderes. RME skal også vurdere om løsningene kan ha potensielle påvirkninger på kraftmarkedet, inkludert likviditeten i de organiserte markedene og kostnader knyttet til balansering av strømnettet.

RME blir bedt om å innhente innspill fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Skatteetaten ved behov.

Vi forutsetter at de som blir omfattet av delingsløsningen får fritak for elavgift. Muligheten for et slikt fritak og foreslått alternativ til løsning er ikke vurdert inngående av Skatteetaten, og må utredes nærmere, også opp mot statstøtteregelverket. Dersom fritaket fra elavgift ikke harmonerer med nettselskapenes avregning, vil det øke administrasjonskostnadene betydelig for nettselskapene. Det bør da vurderes om det er andre løsninger enn delingsløsning som er bedre egnet.

Vi vurderer at det kan være andre tiltak for å oppnå formålet om å legge til rette for mer lokal fornybar kraftproduksjon. Dette kan oppnås med eksempelvis produksjonsstøtte, investeringsstøtte eller fritak fra elavgiften. Slike løsninger ligger utenfor oppdraget, og vi har derfor ikke vurdert dette nærmere.

I oppdraget fra Energidepartementet av 10. juli 2023 er RME bedt «[...] i samråd med NVE, om å vurdere et midlertidig eller tidsbegrenset fritak fra konsesjonsplikt for å etablere lavspenningsledninger til nabobygg for salg av kraft, jf. følgende anmodningsvedtak fra Stortinget: «Stortinget ber regjeringen vurdere et midlertidig eller tidsbegrenset fritak fra konsesjonsplikt for å etablere lavspenningsledninger til nabobygg for salg av kraft.» Vedtak 16, sesjon (2022-2023).»

Konsesjon for nettanlegg følges opp av NVE og vurderingene av midlertidig eller tidsbegrenset fritak fra konsesjonsplikt er derfor i hovedsak gjort av NVE og ikke RME. Vurderingene er gjort rede for i kapittel 3.10.

1.2 Innspill fra bransjen

RME har avholdt to digitale innspillsmøter. Det første ble avholdt 23. oktober 2023 og det andre ble avholdt 20. november 2023. Deltagerne på innspillsmøtene var representanter fra L-nett, Elvia, Glitre Nett og Norgesnett, Nelfo, Fornybar Norge, Advokatfirmaet Thommessen, Solenergiklyngen, Menon, ENOVA og Norsk Eiendom.

Noen av nettselskapene fremhevet at delingsløsninger for egenprodusert kraft i stor grad dreier seg om en omfordeling av kostnader, hvor en kundegruppe får reduserte kostnader og en annen får økte kostnader. Flere nettselskap vurderte at de sannsynligvis ikke får reduserte nettkostnader som følge av en delingsløsning, og at en utvidelse av delingsløsningen sannsynligvis ikke vil være nettmessig begrunnet. Flere av nettselskapene trakk frem viktigheten av automatiserte løsninger, slik at de ikke behøver å føre inn manuelt nettkunder som skal ha egen produksjon og hvilke andre nettkunder det skal deles med. Det ble også fremhevet at en utvidelse av dagens delingsløsning kan føre til ønske om ytterligere utvidelser, og at det er et prinsipielt viktig spørsmål om dette er en ønsket utvikling.

Andre aktører fremhevet behovet for mer kraftproduksjon, lokale energisamfunn og en rasjonell utvikling av nettet, og mener at delingsløsninger er et steg på veien for å oppnå dette. Flere aktører trakk frem høyspentradial som en mulig avgrensning på delingsløsningen. Det ble trukket frem at delingsløsningen må være gunstig slik at det gir insentiv for private og næringer til å installere egen kraftproduksjon. I tillegg ble det fremhevet av noen aktører at nettmessige forhold må ligge til grunn for kraftdelingen.

RME har også deltatt på innspillsmøte som NVE holdt i forbindelse med sitt eget oppdrag den 11. september 2023. NVE har videresendt skriftlig innspill som kommenterer RME sitt oppdrag.

RME har mottatt skriftlig innspill fra Fornybar Norge, Advokatfirmaet Thommessen og Glitre Nett.

RME har tatt innspillene til etterretning i utarbeidelse av forslag til en ny delingsløsning.

2 Gjeldende rett

Vi vil i dette kapittelet gi en oversikt over hva som er gjeldende rett for prosumenter og nettkunder som deler og mottar kraft gjennom eksisterende delingsordning.

2.1 Rett til å installere og produsere elektrisk kraft

Nettselskaper som har områdekonsesjon, også kalt områdekonsesjonærer, plikter å sikre nettkunder som ber om det, tilknytning til kraftnettet. De har i tillegg en forpliktelse til å levere elektrisk energi til forbrukerne innenfor det området konsesjonen gjelder for. Sagt på en annen måte, områdekonsesjonærer har leverings- og tilknytningsplikt. Det er i utgangspunktet ingen øvre grense for hvor store produksjonsanlegg en nettkunde kan installere, men i tilfeller der kunden må be om økt kapasitet kan det føre til at vedkommende må betale et anleggsbidrag til nettselskapet.

Etter gjeldende regelverk må solcelleanlegg ha konsesjon fra NVE dersom det må etableres høyspenningsanlegg for å få kraften ut på nettet. For vind- og vannkraftanlegg er hovedregelen at anlegg over 1 MW må søke om anleggskonsesjon etter energiloven og eventuelt konsesjon etter vassdragslovgivningen.

2.2 Rett til å omsette elektrisk kraft

Energiloven § 4-1 fastslår at «[u]ten konsesjon fra reguleringsmyndigheten, kan ingen andre enn staten stå for omsetning av elektrisk energi. Reguleringsmyndigheten avgjør i tvilstilfelle om konsesjonsplikt foreligger.»

Kraftprodusenter med produksjon under 1 GWh i midlere årsproduksjon behøver ikke søke om omsetningskonsesjon for konsesjonsperioden 2021-2024. Grensen gjelder for kraftproduksjon som er samlet i ett organisasjonsnummer. Dersom det er flere kraftverk i et organisasjonsnummer, må summen av midlere årsproduksjon for disse kraftverkene være under 1 GWh for at virksomheten skal slippe å søke om konsesjon.

RME anser at vi per i dag har et begrenset behov for å regulere slik virksomhet så lenge følgende to vilkår er oppfylt:²

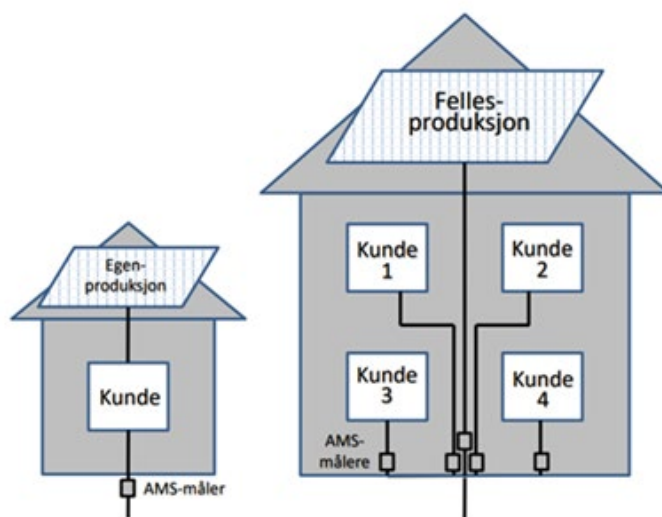
- Kraften omsettes til et selskap som har omsetningskonsesjon og dermed er balanseansvarlig.
- Kraftprodusenten ikke eier overføringsnett med nettkunder.

Dersom midlere årsproduksjon blir større enn 1 GWh i fremtiden, må produsenten søke RME om omsetningskonsesjon. Kraftprodusenter med forventet årlig middelproduksjon på mellom 1 og 2 GWh vil bli gitt omsetningskonsesjon på forenklede vilkår med fritak fra krav om å levere økonomisk og teknisk rapportering (eRapp) til RME.

²[Omsetningskonsesjonsplikt for kraftprodusenter - NVE](#)

2.3 Deling av kraftproduksjon

Regelverket som åpner for deling av fornybar kraft innad på en eiendom trådte i kraft 1. oktober 2023.³ Denne eksisterende delingsløsningen går ut på at innmatingskunder har rett til å dele sin produksjon med de øvrige nettkundene innad på samme eiendom. På den måten vil nettkunder, lokalisert i samme leilighetskompleks eller flermannsbolig som ligger på samme eiendom, nyte tilsvarende rettigheter som en nettkunde som eier tak- og veggflater alene. Dette er illustrert i figur 1:

Figur 1. Illustrasjon av gjeldende delingsløsning hvor nettkunder i samme leilighetskompleks eller flermannsbolig som ligger på samme eiendom kan dele fornybar kraftproduksjon.

2.3.1 Deling gjøres ved et finansielt oppgjør hvor produksjonen deles virtuelt

I gjeldende delingsløsning kan nettkunder/målepunkter som deltar i løsningen få redusert sitt uttak av kraft fra nettet uten å trekke fysisk ledning fra produksjonsanlegget. Kraftproduksjonen deles med flere målepunkter gjennom et finansielt oppgjør, og er derfor forskjellig fra en fysisk deling av elektrisitet.

En produsent som har rett til å dele produksjon, informerer nettselskapet om hvilke nettkunder overskuddsproduksjon skal fordeles til. Dette forutsetter at nettselskapet får informasjon om hvilket målepunkt som er produksjonsmålepunktet, og hvilke målepunkter som skal motta produksjon.

Deretter velger produsenten en fordelingsnøkkel, altså hvor stor andel av overskuddsproduksjonen hvert enkelt målepunkt skal motta.

Nettselskapene skal tilby valget mellom lik fordeling og valgfri statisk fordeling.

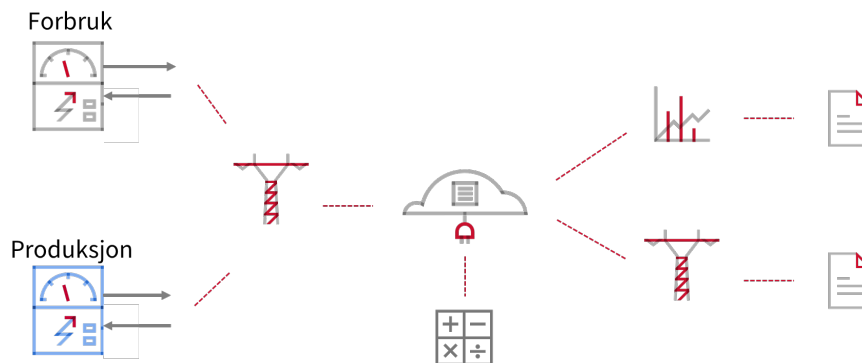
- Lik fordeling: hvert målepunkt mottar overskuddsproduksjonen den timen delt på antall målepunkter som får fordelt energi.
- Valgfri statisk fordeling: Bestemmer en andel som hvert målepunkt skal motta. Dette kan for eksempel være tilsvarende hvor mye hver enkelt har investert i anlegget, eller areal på leiligheten.

³ [Høring - Forslag om innføring av modell for deling av overskuddsproduksjon - NVE](#)

Nettselskapet skal følge opp at kundene er kvalifisert til å delta i delingsløsningen, noe som i praksis vil si at de er lokalisert på samme eiendom, og registrerer deretter kundene i Elhub.

2.3.2 Gjennomføring av gjeldende delingsløsning

Forbruket måles i et målepunkt, og produksjonen måles i et annet målepunkt. Måleverdiene sendes til nettselskapet som videreformidler disse til Elhub. Elhub beregner hvor mye produksjon som skal trekkes fra målt forbruk til hvert av målepunktene. Dette er verdien som avregnes. Videre hentes de beregnende verdiene fra nettselskapet og kraftleverandør for fakturering av kunden. Prosessen er illustrert i figur 2 under.

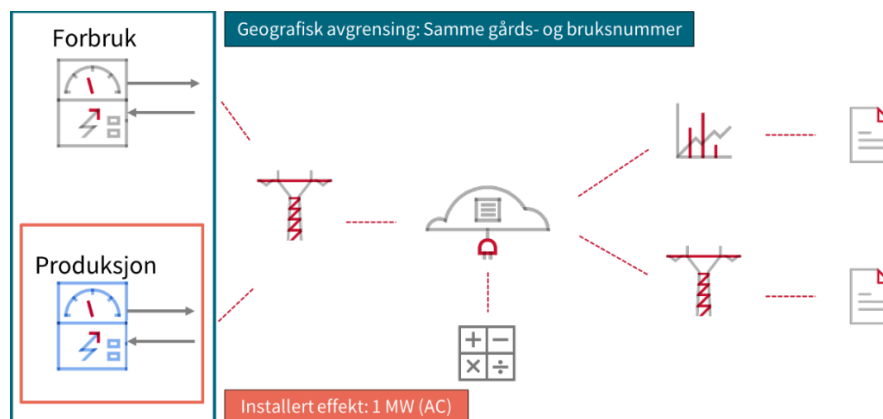
Figur 2. Forbruk og produksjon måles i hver sitt målepunkt før begge måleverdiene sendes til nettselskapet som igjen sender disse til Elhub. Elhub utfører avregningen som nettselskap og kraftleverandør kan hente ut.

2.3.3 Avgrensninger i dagens delingsløsning

Dagens delingsløsning har to avgrensninger: (1) hvem som kan delta og (2) størrelsen på produksjonsanlegget.

Det er kun nettkunder innenfor samme eiendom som kan delta i dagens delingsløsning. Kunder på samme eiendom er følgelig en geografisk avgrensning av hvem som kan delta i delingsordningen. Nettkunder som mottar delt produksjon, kan ikke fordele denne videre til andre nettkunder og de kan heller ikke ha produksjon bak eget målepunkt.

Produksjonsanlegget som deltar i delingsløsningen, kan ikke overstige 1 MW (AC) installert effekt per eiendom. Terskelverdien refereres til nominell effekt i vekselretteren. Avgrensningene i dagens delingsløsning er illustrert i figur 3.

Figur 3: Illustrasjon av avgrensningene i dagens delingsløsning. Samlet installert effekt på produksjonsanlegget som deltar i gjeldende delingsløsning kan maksimalt være 1 MW (AC). Delingen kan bare foregå med nettkunder på samme eiendom.

3 RMEs vurderinger i utarbeidelsen av en ny delingsløsning

Dette kapittelet beskriver hvilke vurderinger vi har gjort og hvilke hensyn vi har lagt vekt på ved utarbeidelsen av forslaget. Vi har vurdert om det er mest hensiktsmessig å utvide dagens delingsløsning eller etablere en ny løsning. Med ny delingsløsning mener vi ikke at den skal erstatte den nåværende delingsløsningen, men komme i tillegg.

3.1 Hvorfor det er behov for å avgrense ordningen

I oppdraget fra Energidepartementet av 10. juli 2023 kommer det frem at det skal være mulig å dele på tvers av eiendommer i næringsområder og at gjeldende begrensning på 1 MW installert effekt skal heves. Vi mener en eventuell utvidelse av dagens delingsløsning må ses opp mot omfordelingsvirkningene av ordningen.

Den samfunnsmessige nytten av en delingsløsning er knyttet til at den kan bidra til å realisere mer fornybar kraftproduksjon. Videre kan delingsløsningen bidra til økt samtidighet mellom produksjon og uttak lokalt. Nettmessig kan dette redusere det samlede overføringsbehovet og gi reduserte nettap per kWh nyttiggjort. Selv om delingsløsningen er teknologinøytral er det forventet at det vil være mest aktuelt å dele kraft fra solceller. Dette er produksjon som i liten grad bidrar til redusert topplast på vinteren. Det er derfor forventet at delingsløsningen i begrenset grad vil bidra til å redusere nettkostnader.

I beregningene i kapittel 3.2 viser vi hvordan omfordelingsvirkningene gjennom deling av kraft er avhengig av hva slags tariff nettkundene som mottar delt kraft har. Større næringskunder med forbruk over 100 000 kWh/år har som regel energiledd som avspeiler marginale tapskostnader. Ved deling med disse nettkundene reduseres avregningsgrunnlaget for energileddet, men denne fordelingen tilsvarer reduserte marginaltap og fører ikke til omfordeling av nettkostnader. Deling av kraft med nettkunder som har energiledd som også inkluderer faste kostnader får en besparelse som er større enn reduksjonen av marginale tapskostnader. Denne ekstra besparelsen må dekkes av nettselskapets øvrige kunder. Noe forenklet er det som regel husholdningskunder, fritidsboliger og andre nettkunder med forbruk under 100 000 kWh/år som tariffes energiledd som også inneholder faste kostnader.

Deling av kraft kan også føre til at mottaker av kraften får redusert effektledd dersom delingen bidrar til å redusere kundens høyeste effekttopper. Dersom delingsløsningen bidrar til økt samtidighet mellom produksjon og uttak, og produsent og mottaker er tilknyttet samme nettanlegg, vil en slik reduksjon i nettkundens effekt også redusere belastningen på nettet lokalt. Dette er en av grunnene til at vi mener at det er viktig med en geografisk avgrensning av muligheten til å dele kraft.

En forutsetning for å innføre en mer omfattende delingsløsning er at fritaket for elavgift blir utvidet tilsvarende. Verdien av kraft omfattet av delingsløsningen blir derfor høyere enn kraft som ikke omfattes av delingsløsningen. Delingsløsningen fører på den måten til en konkurransevridding mellom investeringer i produksjon til eget bruk eller deling opp mot annen produksjon av kraft.

Fornybar kraftproduksjon er ofte sesong- og værbasert, og dette gir ujevn belastning på nettet. Det er stort sett solkraft og annen småskala kraftproduksjon som er aktuelt å produsere på kundens eiendom. Solkraft produseres normalt mest på dagtid i sommerhalvåret. Dette er også tiden på året

når det er mest ledig kapasitet i nettet. Denne produksjonen vil i mindre grad avlaste kraftnettet når belastningen er høy. Den høyeste belastningen av kraftnettet er på vinteren i kalde perioder. Det betyr at solkraft i liten grad bidrar til å redusere nettkostnadene utover tapskostnadene. Forbrukerne som deltar i en delingsløsning, vil normalt være avhengig av å kunne ta ut like mye effekt fra nettet som de øvrige kundene fordi den lokale produksjonen ikke alltid vil være tilgjengelig. Derfor vil det i liten grad være sparte nettkostnader som følge av økt deling av kraftproduksjon. I den grad det er sammenfall mellom kundens effektuttak og produksjonen eller disse tilpasses til hverandre, vil det være positivt for nettet lokalt og dette vil gjenspeile seg i redusert kostnad for kunden gjennom lavere effektledd.

Det er viktig med en tydelig avgrensning av delingsordningen for at det skal være enkelt for aktørene å håndtere i praksis. Det har videre vært viktig for RME å ramme inn delingsløsningen slik at næringsparker og næringsområder får mulighet til å dele kraft på tvers av eiendommer uten at det fører til for store omfordelingskostnader og økte nettkostnader for øvrige nettkunder. Ønsket om en ny delingsløsning handler om å få økt lokal produksjon av fornybar kraft. Vi mener derfor at det er viktig å ha en effektgrense som hindrer at delingsløsningen først og fremst blir en løsning for stor eksisterende kraftproduksjon.

Vi vurderer at tilnærmet de samme virkningene kan oppnås med eksempelvis produksjonsstøtte eller fritak fra elavgiften. Slike løsninger ligger utenfor oppdraget og er ikke noe vi har gått nærmere inn på. I dette forslaget til en delingsløsning, forutsetter vi at det må etableres en geografisk avgrensning som sikrer at kraften deles lokalt (kapittel 3.5), og en øvre terskel for hvor store produksjonsanleggene som deltar i delingsløsningen kan være (kapittel 3.6).

3.2 Beregninger

Utforming av nettleie og avgifter gjør at det for produsenter vil være mer lønnsomt å bruke kraften selv enn å selge den til markedspris. Kapittel 2.3 beskriver hvordan dagens delingsløsning fungerer, og forklarer blant annet at deling av kraft med andre målepunkter likestilles med å ha produksjonen og forbruket bak samme målepunkt.

Ved å dele kraften korrigeres målt innmating fra produsent til null og produsenten selger ikke noe kraft i markedet. Produsenten får ikke betalt kraftpris i kraftmarkedet og får heller ikke utbetalt energiledd for den kraften som fysisk mates ut på nettet, men som deles virtuelt.

Mottaker av delt kraft vil få et redusert avregnet forbruk, det betyr at de kjøper en mindre mengde elektrisitet (kWh) fra sin kraftleverandør og antall kWh det betales energiledd og elavgift for vil være lavere. Dette vil igjen innebære at det blir beregnet merverdiavgift (mva.) på et lavere beløp.⁴ I figur 4 har vi beregnet virkningen av delingsløsningen der kraften deles med en husholdningskunde og figur 5 har vi beregnet virkningen av å dele med en næringskunde. For husholdningskunden har vi beregnet virkningene med og uten vederlag for den delte kraften. I tillegg har vi beregnet virkningene basert på gjennomsnittlige energiledd i dag og i et tilfelle der husholdningskunden

⁴ Dette vil være effekten som er synlig på nettleie- og strømfakturaen. Produsenter er omfattet av ordinære regler for merverdiavgift. Det vil se at de som hovedregel må kreve inn mva. dersom de tar betalt for kraften de deler med mottaker.

tarifferes energiledd som avspeiler marginale tapskostnader. Nærmere om forutsetningene for beregningene er beskrevet i fotnote.⁵

Beregningene for næringskunder i figur 5 og husholdningskunder i kolonnene som heter «Uten salg», viser at dersom produsenten ikke tar betalt for delt kraft, så får produsenten et tap ved å dele kraften og mottaker får en besparelse. Produsenten vil sannsynligvis ikke dele kraften med andre nettkunder uten at mottaker enten har vært med på å investere i produksjonsanlegget eller at mottaker betaler for kraften som mottas virtuelt gjennom delingsløsningen. Avtaler om investering i produksjonsanlegg og eventuelt kjøp av kraft, vil være privatrettslig. Det kan skje for eksempel i form av langsiktige fastprisavtale, eller at mottaker kjøper seg inn med en eierandel i produksjonsanlegget og mottar en andel en kraft fra produksjonsanlegget tilsvarende sin eierandel.

Vi legger til grunn at alminnelige regler om merverdiavgift gjelder. For solcelleanlegg har Skatteetaten gitt en prinsipputtalelse som gir nærmere føringer for avgiftsmessig behandling, men denne er primært rettet mot private husholdninger som produserer egen kraft.⁶ En produsent som tar betalt for kraft som deles med mottakere, skal beregne merverdiavgift når omsetningen overstiger 50 000 kroner i løpet av en 12 måneders periode, og omsetningen skjer i næring. Det sentrale ved vurderingen av om det drives næringsvirksomhet, er om produksjonen av strøm er egnet til å gi overskudd. Tilsvarende må aktører som investerer i produksjonsanlegget betale mva. på investeringen. Dersom produksjonen av kraft anses å skje i næring, vil det også foreligge rett til fradrag for inngående merverdiavgift på anskaffelser til bruk i produksjonen. I figur 4 har vi vist beregninger for en husholdningskunde med og uten salg av delt kraft. Figur 4 vil også gjelde for større nettkunder som offentlig bygg som ikke er registreringspliktig for mva. og registreringspliktige som har lavere utgående mva. enn inngående mva.⁷

Vi har videre lagt til grunn at produksjon i distribusjonsnett har energiledd med negativt fortegn og forbruk har positivt fortegn. I beregningene i figur 4: Beregninger for deling med husholdningskunder under kolonnene «Med salg» har vi lagt til grunn at produsent selger kraften til markedspris (76 øre/kWh) med et påslag på 25 øre og at dette salget er mva.-pliktig. Her er 25 øre i påslag på kraftprisen benyttet for å vise et eksempel der både produsent og mottaker kommer bedre ut, men hvor produsenten tar mesteparten av fortjenesten ved delingsløsningen. Som nevnt under, vil mottaker også kunne få en reduksjon i sitt fastledd som følge av lavere effekttopper som ikke er tatt med i denne beregningen. For nærmere informasjon om forutsetningene for beregningene se fotnote 55.

⁵ Strømpris: Benyttet aritmetisk gjennomsnittspris i NO1 i 2023. Det er ikke lagt inn påslag til kraftleverandør.

Energiledd: Benyttet vektet landsgjennomsnitt for energiledd pr 1. juni 2023.

Elavgift: Benyttet satsen for april-desember 2023. Januar-mars har lavere sats, men har ikke benyttet snittpris, da vi har lagt til grunn solcelleanlegg med begrenset produksjon i denne perioden.

Omfordeling gjennom nettleien: Har lagt til grunn marginaltap med en verdi på 8 øre/kWh.

Beregningene legger til grunn at deling ikke fører til lavere nettkostnader for nettselskapet og at deling ikke gir noen lavere fastledd eller effektledd for mottaker av virtuell kraft.

⁶ [Avgiftsmessig behandling av solcelleanlegg - Skatteetaten](#). Denne er primært rettet mot private husholdninger.

⁷ Det er kun husholdningsformål som betaler 1 øre/kWh til energifondet. Øvrige nettkunder betaler et fast beløp på 800 kr/år. Besparelsen for øvrige nettkunder vil derfor være 1 øre/kWh + mva. lavere.

Deling med husholdningskunder					
	Dagens energiledd		Energiledd som avspeiler marginaltap		
	Uten salg	Med salg	Uten salg	Med salg	
Besparelse mottaker					
Strømpris	76	-25	76	-25	Øre/kWh
Energiledd	17,95	17,95	8	8	Øre/kWh
Elavgift	16,44	16,44	16,44	16,44	Øre/kWh
Påslag på nettariffen til Energifondet	1	1	1	1	Øre/kWh
MVA	27,85*	2,60	25,36*	0,11	Øre/kWh
Total besparelse for mottaker	139,24**	12,99	126,80**	0,55	Øre/kWh
Besparelse produsent					
Strømpris	-76	25	-76	25	Øre/kWh
Energiledd	-8	-8	-8	-8	Øre/kWh
Total redusert inntekt produsent	-84	17	-84	17	Øre/kWh
Gevinst ved deling	55,24	29,99	42,80	17,55	Øre/kWh
Herav omfordeling gjennom nettleien***	9,95	9,95	0	0	Øre/kWh

Figur 4: Beregninger for deling med husholdningskunder.

*Forutsetter at det ikke er mva-pliktig omsetning mellom produsent og mottaker. Eksempelvis dersom mottaker er deleier av produksjonsanlegget og dermed får sin andel vederlagsfritt. ** Besparelse i form av redusert strøm- og nettleieregning.

Vi legger til grunn at mottaker dekker produsentens tap enten ved å betale et beløp pr. kWh eller å ha investert i produksjonsanlegget. *** Omfordeling gjennom nettleien beregnes ved å se på differansen mellom energiledd som avspeiler marginaltap.

Deling med næringskunder som tarifferes energiledd som avspeiler marginale tapskostnader

Besparelse mottaker		
Strømpris	76	Øre/kWh
Energiledd	8	Øre/kWh
Elavgift	16,44	Øre/kWh
Total besparelse for mottaker	100,44	Øre/kWh*
Redusert inntekt produsent		
Strømpris	- 76	Øre/kWh
Energiledd	- 8	Øre/kWh
Total redusert inntekt produsent	- 84	Øre/kWh
Gevinst ved deling	16,44	Øre/kWh
Herav omfordeling gjennom nettleien	0	Øre/kWh

Figur 5: Beregninger for deling med større næringskunder.

**Besparelse i form av redusert strøm- og nettleieregning. Vi legger til grunn at mottaker dekker produsentens tap enten ved å betale et beløp per kWh eller å ha investert i produksjonsanlegget.*

I beregningene i figur 4 og figur 5 har vi ikke inkludert virkningen av at delt kraft kan føre til at mottaker får et lavere effektledd.⁸ Der lokal produksjon produserer samtidig med mottakers høyeste effekttopper, vil det bidra til å gjøre det mer lønnsomt å dele siden det vil redusere mottakers fast-/effektledd. Hvor stor denne besparelsen er, vil være avhengig av samtidigheten til produksjon og uttak hos de som mottar virtuell kraft. Det er derfor vanskelig å legge inn dette som en generell besparelse i beregningene.

Videre er det slik at effektledd er utformet med tanke på at bruk av effekt er dimensjonerende for nettet. Vi har i kapittel 3.1 beskrevet at deling av kraft produsert i solceller i liten grad reduserer topplasten på vinteren. Fordi det er lasten på de kaldeste vinterdagene som er dimensjonerende for nettet, er effektleddet for større nettkunder som regel utformet slik at det er høyere på vinteren enn om sommeren. For lavspenkter kunder med forbruk over 100 000 kWh/år har de to største nettselskapene Elvia AS og Glitre Nett AS et effektledd på sommeren som er henholdsvis 36 og 32 kr/kW/mnd og om vinteren 86 og 96 kr/kW/mnd. Vi legger til grunn at tariffene er utformet slik at de reflekterer kostnadsstrukturen i nettet og at besparelser kunden har av å redusere sitt effektuttak i snitt tilsvarer nettselskapets besparelser.

⁸ Kunder med forbruk under 100 000 kWh/år skal ikke tarifferes effektledd, men skal tarifferes fastledd som er differensiert etter kundens etterspørsel etter effekt. Disse kundene vil kunne få reduksjon i sitt fastledd på samme måte som her omtales for effektleddet. Vi vil derfor videre skrive kun effektledd, men legger til grunn at virkningen er den samme for kunder med fastledd som varierer basert på kundens høyeste etterspørsel etter effekt.

Det kan diskuteres i hvor stor grad reduserte fast- og effektledd som følge av deling i praksis er omfordeling av kostnader. Dersom fordelene gis til eksisterende produksjon som er samlokalisert og har samtidig produksjon med forbruk, så vil det i stor grad innebære omfordeling, da deltakerne får en besparelse uten at det gjøres endringer som reduserer lasten i nettet.

Dersom delingsløsningen bidrar til at ny produksjon som ellers ikke eller ville blitt etablert, nært forbruket og det er samtidighet mellom produksjon og forbruk, vil det i større grad anses som en reell reduksjon i lasten. Dette kan igjen føre til besparelse for nettet og i liten grad føre til omfordeling. Det er i dag relativt lite produksjon som er lokalisert i f.eks. næringsparker. Vi mener derfor at vi kan si at besparelser gjennom delingsløsningen som følge av redusert fast- eller effektledd ikke fører til vesentlige omfordelingsvirkninger. Beregningene i figur 5 viser at det samlet sett ikke oppstår omfordelingsvirkninger som følge av deling av kraft med kunder som tarifferes energiledd som avspeiler marginale tapskostnader.

Dersom delingsløsningen omfatter uttakskunder som tariffers energiledd som ikke avspeiler marginale tapskostnader, vil det som vist i figur 4 føre til omfordeling. Det betyr at øvrige nettkunder vil få en høyere kostnad. Det skyldes at nettleien er brukerfinansiert og reduserte kostnader for nettkunder som ikke har sitt opphav i reduserte nettkostnader, må dekkes av øvrige nettkunder. Den forenklede beregningen i figur 4 viser at deling med husholdningskunder fører til omfordelingskostnader på 9,95 øre/kWh som må dekkes av andre nettkunder.

Siden deling til husholdningskunder fører til en betydelig omfordeling mellom nettkundene, mener vi at det er behov for å ha en klar avgrensning av hvor stort omfang delingsløsningen skal få. For større kunder er ikke dette forholdet like avgjørende. Deling med større kunder vil redusere statens inntekter fra elavgiften, men i liten eller ingen grad føre til omfordeling gjennom nettleien.

En forutsetning for at deltakerne skal ha en økonomisk gevinst ved den nye delingsløsningen, er at de med dagens regelverk har mer produksjon enn de bruker selv, eller kan dele med andre. Dersom det innad på et næringsområde installeres et større solcelleanlegg som har en årlig produksjon på 1 GWh og kun 0,6 GWh benyttes innad på eiendommen, så vil gevinsten ved å dele med andre naboer i næringsområdet i praksis være at de slipper elavgift for de siste 0,4 GWh.

Beregningene i figur 4 og 5 viser virkningene pr kWh delt produksjon som de ellers ikke ville klart å benytte selv. Vi vil i kapittel 5 om økonomiske og administrative kostnader gå nærmere inn på de samlede virkningene ved ulike scenarioer for utbygging og utnyttelse av delingsløsningen.

3.3 Delingsløsning er et tiltak for kunder

RME har blitt bedt av Energidepartementet om å foreslå en delingsordning som er spesifikt tilpasset næringsområder, slik at deling av egenprodusert strøm mellom nettkunder utover den eksisterende ordningen kan gjennomføres på en samfunnsmessig rasjonell måte.

Nettselskapene plikter i dag å tilby alle som etterspør nettjenester ikke-diskriminerende og objektive punkttariffer og vilkår, dette følger også av elmarkedsdirektivet. Slike tariffer skal i hovedsak være kostnadsreflektive, det vil si at tariffene står i forhold til kostnadene nettkundene påfører nettet.

Målsetningen om 8 TWh med sol vedtatt av Stortinget er en politisk målsetning. Delingsløsningen kan være ett av virkemidlene for å oppnå et slikt mål. Vi oppfatter at delingsløsning mellom eiendommer i liten grad reduserer behovet for utbygging av nett. Nettselskapets kostnader blir

derfor ikke i særlig grad mindre ved en slik delingsløsning for fornybar kraftproduksjon mellom eiendommer. Kraftnettet er brukerfinansiert, og det innebærer at inntektene hentes inn gjennom nettleien som kundene betaler. Avhengig av hvordan ordningen innrettes, så kan en slik delingsløsning påvirke fordelingen av kostnadene mellom de ulike kundegruppene.⁹ Dette mener vi det er viktig å ta hensyn til ved utformingen av ordningen.

Vi har også sett hen til prinsippene om nøytralitet og likbehandling ved utforming av delingsløsningen. Delingsløsningen som eksisterer i dag, er en kunderettighet som alle kunde grupper kan benytte seg av.

Vi har vurdert at en ny delingsløsning av hensyn til nøytralitet og likebehandling ikke bør begrenses til næringsdrivende som én kunde gruppe, gitt at vi kan utforme en løsning som kan favne flere, og den ikke øker andelen kostnader som faller på øvrige nettkunder.¹⁰

Vi har vurdert at det er hensiktsmessig å lage ny delingsløsning - i tillegg til den eksisterende - med utgangspunkt i hvordan dagens tariffsystem er utformet. Slik kan en utforme en mer omfattende delingsløsning på tvers av eiendommer, uten å øke omfordelingsvirkningene, slik vi beskriver i punkt 3.2. Vi mener at en slik ny ordning må ha noen begrensninger som sikrer at det ikke blir en krysssubsidiering av disse kundene på bekostning av andre nettkunder. Dette beskriver vi i punkt 3.7 under.

3.4 Utvide gjeldende delingsløsning eller ny delingsløsning?

I oppdraget fra Energidepartementet er vi bedt om å vurdere å utvide gjeldende delingsløsning eller å innføre en ny delingsløsning for næringsområder. Vi vil her gjøre rede for hvorfor vi vil foreslå en ny delingsløsning, fremfor å utvide eksisterende. Denne nye delingsløsningen kommer i tillegg til eksisterende delingsløsning som gjelder deling innad på en eiendom.

Som vist i beregningene i kapittel 3.2 vil omfordelingsvirkningene pr kWh for kraft som deles med husholdningskunder i snitt være i underkant av 10 øre/kWh, mens det for kunder med forbruk over 100 000 kWh/år i liten grad vil være omfordelingsvirkninger gjennom nettleien.¹¹ Omfordelingsvirkningene skyldes at det for husholdningskunder og andre nettkunder med begrenset forbruk inkluderes faste kostnader i energileddet. For kunder med forbruk over 100 000 kWh er det vanlig å ha både energiledd, effektledd og fastledd. Energileddet er for disse nettkundene normalt vesentlig lavere enn for husholdningskunder og avspeiler som regel gjennomsnittlige marginale tapskostnader. Dersom det kun tillates å dele fornybar kraft med nettkunder som har energiledd som avspeiler marginale tapskostnader, vil det det i liten grad gi omfordelingsvirkninger gjennom nettleien. Fordelen for disse nettkundene med å dele kraft er at de slipper å betale

⁹ Dette kan også få en betydning for om statsstøtteregelverket etter EØS-avtalen art. 63 kommer til anvendelse.

¹⁰ EU har i sitt forslag til et endret elektrisitetsmarkedsdesign foreslått en energidelingsløsning som først og fremst tar utgangspunkt i husholdninger og små og mellomstore bedrifter: "[a]ll households, small and medium sized enterprises and public bodies and, where Member States have decided so, other categories of final customers", og at disse skal ha en rett til å delta i «energy sharing as active customers in a non-discriminatory manner, within the same bidding zone or a more limited geographical area as determined by the Member State.» Se Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Regulations (EU) 2019/943 and (EU) 2019/942 as well as Directives (EU) 2018/2001 and (EU) 2019/944 to improve the Union's electricity market design - Analysis of the final compromise text with a view to agreement.

¹¹ Vi har som gjort rede for i kapittel 3.2 forutsatt at mottakers eventuelle reduksjon i fastledd eller effektledd ikke representerer en omfordelingsvirkning.

elavgift¹² for kraften som deles og at de har mulighet for å få redusert effektledd. For større kunder som ikke er mva-pliktige¹³ vil de også ha en fordel gjennom redusert mva. Virkningen vil være som vist i figur 4.

Vi mener derfor at en løsning som avgrenses til å kun dele med nettkunder som har energiledd som avspeiler marginale tapskostnader, vil svare ut oppdraget om å sikre at næringsområder får dele fornybar kraft. Samtidig vil denne avgrensningen bidra til å unngå utilsiktede omfordelingsvirkninger ved deling på tvers av eiendomsgrenser og høyere effektgrense enn 1 MW.

Vi har også vurdert løsninger som innebærer en utvidelse av gjeldende delingsløsning som er uavhengig av hvordan mottakeren av kraften tarfferes. Vår vurdering er at det vil gi større omfordelingsvirkninger som må dekkes av nettselskapets øvrige kunder. Dette kan til en viss grad begrenses ved å sette et tak på for eksempel antall eiendommer som kan delta i samme delingsløsning. Vi mener at eventuelle utvidelser av delingsløsningen som fører til store omfordelinger, kan komme i konflikt med kravet til kostnadsreflektive tariffer.

Vi mener at en ny delingsløsning som forbeholdes kunder som tariffers energiledd som avspeiler marginale tapskostnader, vil være den mest treffsikre sett opp mot oppdraget vi har fått. Den vil også samlet sett gi minst administrative kostnader for deltakerne i delingsløsningen og nettselskap. Den foreslåtte delingsløsningen forutsetter derfor at kraften kun kan deles med kunder som har en nettleie med marginaltapsbaserte energiledd, dvs. et energiledd som ikke bidrar til å dekke faste kostnader.

3.5 Vurdering av ulike geografiske avgrensninger

Vår vurdering er at det er viktig å ha en tydelig *geografisk avgrensning*. Dersom den stedlige avgrensningen i regelverket er uklar, kan det føre til at kundene presser grensene for ordningen og nettselskapene får en vanskelig jobb med å kontrollere og avgjøre om kundens innmelding er riktig. Det kan igjen generere mange spørsmål til de ansvarlige myndighetene om fortolkningen av kriteriet, samt at praktiseringen kan avvike fra nettselskap til nettselskap.

Et annet hensyn er at det er to separate regelverk som skal ses i sammenheng: avgiftsregelverket og energiregelverket. Vi har derfor lagt vekt på at det skal være et tydelig geografisk kriterium som minimerer rom for skjønn. En uklart definert grense vil skape merarbeid for de som er ansvarlige for å praktisere og forvalte ordningen, samt skape tvil om hvem kan benytte seg av ordningen og dermed påvirke nettkundenes mulighet til å forutberegne sin rettsstilling.

Å finne en geografisk avgrensning som i alle tilfeller dekker næringsparker og næringsområder kan gi en vid delingsløsning. I fastsettingen av geografisk avgrensning har vi derfor lagt til grunn at delingsløsningen kan omfatte mer enn én næringseiendom. All den tid avgrensningen ikke er for snever, vil formålet med å dele på tvers av næringsparker og næringsområder være oppfylt.

Vi har vurdert ulike avgrensninger i vårt arbeid med å fastsette det geografiske kriteriet og vil under drøfte de avgrensningene som anses som mest aktuelle og som ble diskutert under innspillmøtene.

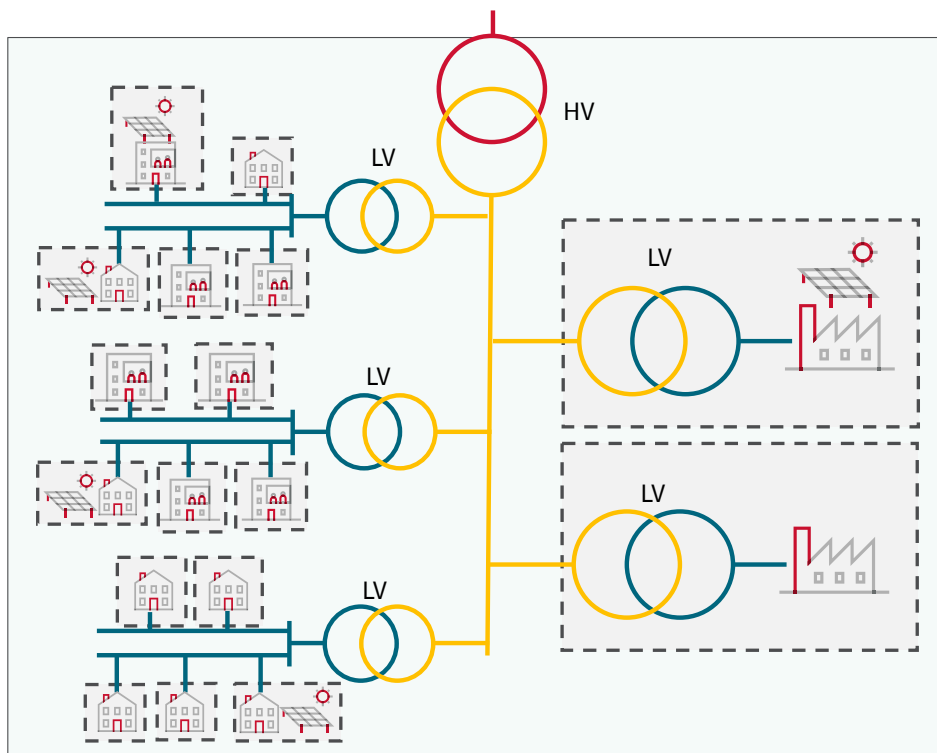
¹² Vi har forutsatt at en ny delingsløsning får tilsvarende fritak fra elavgiften som gjeldende delingsløsning.

¹³ Gjelder også registreringspliktige for mva. som har lavere utgående mva. enn inngående mva.

3.5.1 Høyspentradial i distribusjonsnett

I et radielt nett eller masket nett med radiell drift kan kraftflyten bare følge én rute. I et masket nett med masket drift vil nettet ha flere sammenkoblinger, slik at kraftflyten fordeler seg over flere linjer¹⁴. En høyspentradial er dermed et radielt nett med høyspenning. I Norge er spenning over 1 kV definert som høyspenning, mens spenning fra 0 V og opp til og med 1 kV er definert som lavspenning. I vurdering av avgrensinger i delingsløsningen for høyspentradial refererer vi til høyspentradial i distribusjonsnett.

Distribusjonsnettets er utformet som et radielt strømnett eller som et maskenett som driftes radielt ved hjelp av brytere i åpen posisjon. Figur 6 illustrerer en forenklet skisse av en høyspentradial i distribusjonsnettets. Den blå bakgrunnen viser nettkunder som er omfattet av denne avgrensingen. Nærmere forklaring av symboler og forkortelser er presentert i Tabell 1.

Figur 6: Høyspentradial for et næringsområde

¹⁴ [fra-brettet-til-det-smarte-nettet.pdf \(nve.no\)](https://nve.no/fra-brettet-til-det-smarte-nettet.pdf)

Tabell 1: Forklaring illustrasjoner

	Fornybar kraftproduksjon
	Privat bolig/boligblokk/hytte
	Industribygg
	Næringsbygg/kontorlokaler/offentlig bygg
Grå bakgrunn, stiplet ramme	Område innenfor et gårds- og bruksnummer
Blå bakgrunn, heltrukket ramme	Avgrenset område til delingsløsning
Rød linje	Regionalnett (66 kV-132 kV)
Gul linje	Høyspent distribusjonsnett (over 1 kV – 22 kV)
Blå linje	Lavspent distribusjonsnett (230 V – 1 kV)
HV	<i>High voltage</i> /Høy spenning
LV	<i>Low voltage</i> /Lav spenning

Høyspentradial kan oppfattes som en nettmessig begrunnet avgrensning i en delingsløsning. Med produksjon i en høyspentradial i distribusjonsnettet kan effektbehovet fra overliggende nett reduseres. Dette forutsetter at forbruket skjer samtidig som innmating av produksjon.

Flere industriområder og næringsparker er underlagt én høyspentradial. Samtidig kan en høyspentradial også omfatte større eller mindre geografiske områder. I en mindre by kan høyspentradialen strekke seg langt geografisk. Et eksempel er Måløy som har ca. 3 000 innbyggere som ligger under én høyspentradial.¹⁵ I et mer tettbygd område kan det forventes at det er flere nettkunder som ligger under en høyspentradial.

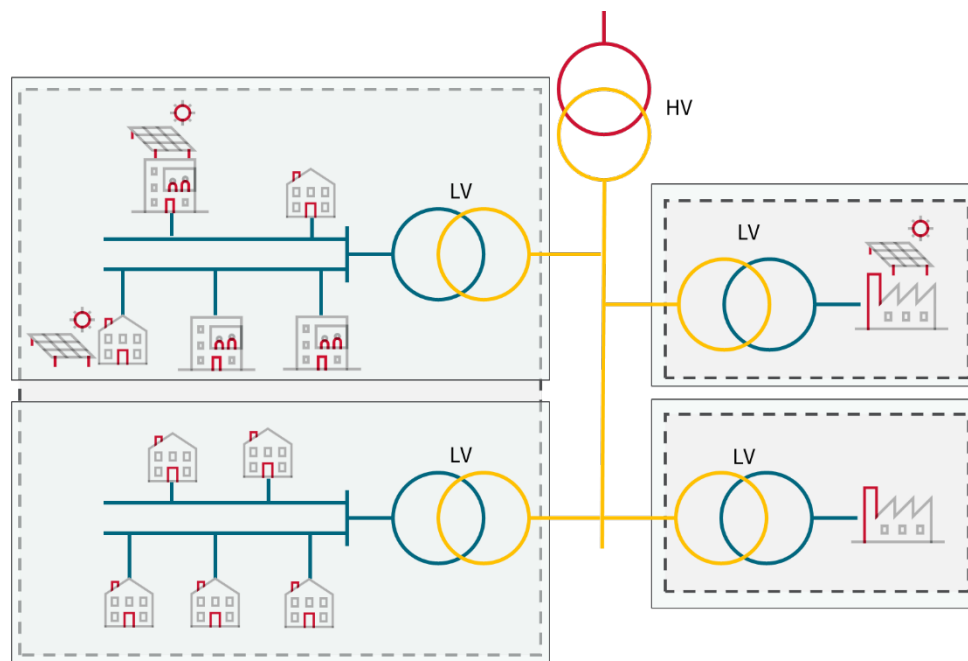
¹⁵ Estimert fra NVE-atlas for høyspentradial i luftlinje

Et viktig krav til avgrensning i delingsløsningen er at løsningen skal være etterprøvbart og tydelig. Det betyr at både kunder, nettselskap og myndigheter skal ha tilgang til å vite hvem som kan delta i delingsløsningen. Med høyspentradial som avgrensning i en ny delingsløsning er det nødvendig med informasjon om hvilke målepunkt som er tilkoblet ulike høyspentradialer. Som nevnt innledningsvis kan høyspent distribusjonsnett være bygget masket, men driftes radielt. Det kan dermed oppstå tilfeller hvor en høyspentradial endres og flere eller færre kunder vil være underlagt en høyspentradial. Det kan også være problematisk å operere med en avgrensning mot høyspentradial da det kan tenkes å kunne komme i strid med bestemmelser i kraftberedskapsforskriften¹⁶ om informasjonssikkerhet.

RME anbefaler ikke å bruke høyspentradial i distribusjonsnettet som geografisk avgrensning for den nye delingsløsningen. Vi mener denne avgrensningen fremstår for omfattende, vilkårlig samt for utfordrende å etterprøve.

3.5.2 Nettstasjon i lavspent distribusjonsnett

Nettstasjonen er siste ledd i overføringsnettet for elektrisk kraft. I nettstasjonen transformeres spenningen fra høyspent distribusjonsnett (1 kV- 22 kV) ned til lavspent distribusjonsnett (230 V- 1 kV). Her er den vanlige spenningen 230 V til husholdninger og 400 V og 1 kV til næringsliv og industri. Figur 7 illustrerer hvordan høyspenning transformeres til lavspenning i en nettstasjon og fordeles til forbrukere.

Figur 7: Nettstasjon hvor høyspenning transformeres til lavspenning og distribueres til husholdninger, næringsliv og industri med henholdsvis 230 V og 400 – 1000 V

Deling under samme nettstasjon fremstår som en nettmessig begrunnelse. Med produksjon i det lavspente distribusjonsnettet kan effektbehovet fra overliggende nett reduseres. Samtidig kan

¹⁶ [Forskrift om sikkerhet og beredskap i kraftforsyningen \(kraftberedskapsforskriften\) - Kapittel 6. Informasjonssikkerhet - Lovdata](#)

innmating i lavspent distribusjonsnett forårsake spenningsutfordringer i nettet.¹⁷ Nettkundens plassering i forhold til nettstasjonen og størrelsen på nettanlegget begrenser hvor store produksjonsanlegg som kan installeres uten at det er nødvendig for nettselskapet å gjøre tiltak. Dersom en ny delingsløsning gjør det mer lønnsomt å investere i fornybar kraftproduksjon under en nettstasjon, kan det føre til en økning i antall produksjonsanlegg i lavspent distribusjonsnett. Dette kan igjen øke spenningen som gjør at nettselskapene må gjøre tiltak. Eventuelle nettoppgraderinger vil i mange tilfeller måtte dekkes av nettselskapet og veltes over på nettselskapets kunder gjennom økt nettleie. Spenningsøkningen i lavspent distribusjonsnett vil føre til økt spenning i overliggende nett. Spenningsutfordringene vil likevel være minimale i høyspent distribusjonsnett fordi avstandene fører til større spenningsfall på linjen. Spenningsutfordringer som eventuelt vil oppstå som følge av innmating ved nettstasjonen vil muligens ikke påvirke andre nettstasjoner som er tilkoblet samme linje.

Større næringskunder er som oftest den eneste kunden som er tilknyttet under en nettstasjon. Dersom det kun skal være tillatt å dele produksjon med andre kunder under samme nettstasjon, vil disse større næringskundene bli ekskludert fra ordningen.

Deling mellom nettkunder under én nettstasjon vil ikke nødvendigvis svare ut kravet om deling på tvers av gård- og bruksnummer. I flere tilfeller kan et gårds- og bruksnummer forsynes fra flere nettstasjoner. Det finnes også eksempler på at flere gårds- og bruksnummer forsynes fra én nettstasjon.

RME mener at en avgrensning under én nettstasjon ikke vil svare ut oppdraget om delingsløsning tilpasset næringsområder og næringsparker.

3.5.3 Gårdsnummer

Gårdsnummer er en del av eiendomsbetegnelsen til en fast eiendom i Norge. Eiendommer får tildelt gårds- og bruksnumre av kommunen, også kalt matrikkelnummer, og sammen med kommunenummeret utgjør dette eiendommens unike identitetsbeskrivelse. Noen matrikkelenheter får i tillegg et festenummer og/eller seksjonsnummer.¹⁸ Det systemet vi har for gårds- og bruksnummer i dag, ble innført i Norge i 1863-83 for eiendommer på landet. Gårdene fikk gårdsnummer, og underbrukene av hovedgårdene fikk i tillegg bruksnummer. Først i 1980 ble det samme systemet innført i byene. I dag er alle eiendommer i Norge omfattet av det samme systemet.¹⁹

Hvor stort areal et gårdsnummer kan omfatte varierer. Det finnes eksempler på allmenning på ett gårdsnummer som dekker et areal på over 2 000 km², som er like stort som Vestfold fylke. Områder i byer er vesentlig mindre i areal, men kan dekke en stor befolkning og mange bygninger. For å bruke Oslo som et eksempel så er kommunen delt inn i 237 gårdsnummer. Oslo har totalt 132 000²⁰ bygninger, det vil si at det i snitt er 557 bygninger pr. gårdsnummer i Oslo.

¹⁷ Når solcelleanlegget produserer mye kraft som det leverer ut på nettet, vil spenningen i kundens tilknytningspunkt øke. I noen tilfeller øker spenningen så mye at inverteren på solcelleanlegget kobler ut anlegget. I dag har kunden rett til å mate inn produksjon tilsvarende egen hovedsikring, og nettselskapet må forsterke nettet for å håndtere spenningsøkningen.

¹⁸ Snl.no [gårdsnummer](https://snl.no/gårdsnummer) – Store norske leksikon (snl.no)

¹⁹ Kartverket [Finn gårds- og bruksnummer | Kartverket.no](https://kartverket.no/finn-gårds-og-bruksnummer)

²⁰ [03158: Eksisterende bygningsmasse. Alle bygg, etter region, statistikkvariabel og år. Statistikkbanken \(ssb.no\)](https://statistikbanken.no/03158)

Av de geografiske avgrensningene vi her vurderer, anser vi gårdsnummer til å være det mest objektive kriteriet og som fører til laveste administrative kostnader. En avgrensning på gårdsnummer kan automatiseres og det vil være liten eller ingen skjønn involvert for å avgjøre om deltakerne er innenfor samme avgrensningen. Det er også enkelt for de som ønsker å delta i delingsløsningen å vite hvem de kan dele med.

RME har ikke hatt anledning til å gjøre en større kartlegging av næringsområder og hvor mange som er dekket av ett, to eller flere gårdsnummer. Basert på et tilfeldig utvalg, ser vi at mange næringsområder ligger under ett og samme gårdsnummer, og at gårdsnummeret også omfatter større områder utenfor næringsområdet. Vi har imidlertid sett eksempler på næringsområder som tilhører ulike gårdsnummer. Gårdsnummer er en historisk inndeling hvor grensene kan oppleves som relativt vilkårlige i noen tilfeller.

RME anbefaler ikke å bruke gårdsnummer som geografisk avgrensning for den nye delingsløsningen. RME mener at denne avgrensningen er for omfattende i tillegg til at grensene kan virke vilkårlig.

3.5.4 Nabo- og gjenboereiendom

Nabo- og gjenboereiendom er ikke legaldefinert, men Kommunal- og distriktsdepartementet har i sin tolkningsanmodning av 7. oktober 2020²¹ gitt en beskrivelse av hvem som omfattes av begrepene nabo og gjenboer i plan- og bygningslovens forstand. Nabobegrepet omfatter eierne og eventuelle festere av de eiendommene som grenser til egen tomt. Gjenboere er grunneiere og eventuelle festere av eiendom på den andre siden av gaten eller lignende, som ikke grenser til egen eiendom. Gjenboereiendom kan også være skilt med elv eller annet areal. Gjenboer brukes også om bygning eller bolig med innsyn til en annen bolig, for eksempel over gårdsrommet i bygårder. I delingsløsningen vil sistnevnte definisjon og bruk av gjenboereiendom ikke være gjeldende. Det kan tenkes at det kan oppstå tvilstilfeller for hvilke eiendommer som kan regnes som gjenboereiendom.

Figur 8 illustrerer et eksempel på hvordan avgrensningen kan treffe et nabolag. I figuren er nabolaget illustrert med et 3x3 rutenett med eiendommer. Mellom kolonne B og C er det en vei. I figuren har et målepunkt på eiendom B2 et solcelleanlegg og ønsker å dele overskuddet med naboene. Med avgrensning for nabo- og gjenboer er det i dette eksemplet målepunkt på eiendommene A1-3, B1-3, og C1-3 som kan delta i en delingsløsning med målepunktet på eiendom B2. Dersom det er flere målepunkt innenfor eiendom B2 kan også produksjonen deles innad på eiendommen.

²¹ [§ 29-4 Departementet besvarer henvendelse om gjenboer må samtykke til plassering av forstøtningsmur nærmere enn 4 meter fra tomtengrense - regjeringen.no](#)

	A	B		C
1				
2				
3				
4				

Figur 8. Delingsløsning med avgrensning nabo- og gjenboereiendom for et nabolag.

Figur 9 illustrerer et område med både nabolag og næringspark som er adskilt med en vei. I dette eksempelet har et målepunkt på eiendom C2 installert fornybar kraftproduksjon og ønsker å dele den. De aktuelle målepunktene som kan motta virtuell kraft er på eiendommene B1-3, C1-3 og D1-3.

	Nabolag			Næringspark		
	A	B		C	D	E
1						
2						
3						

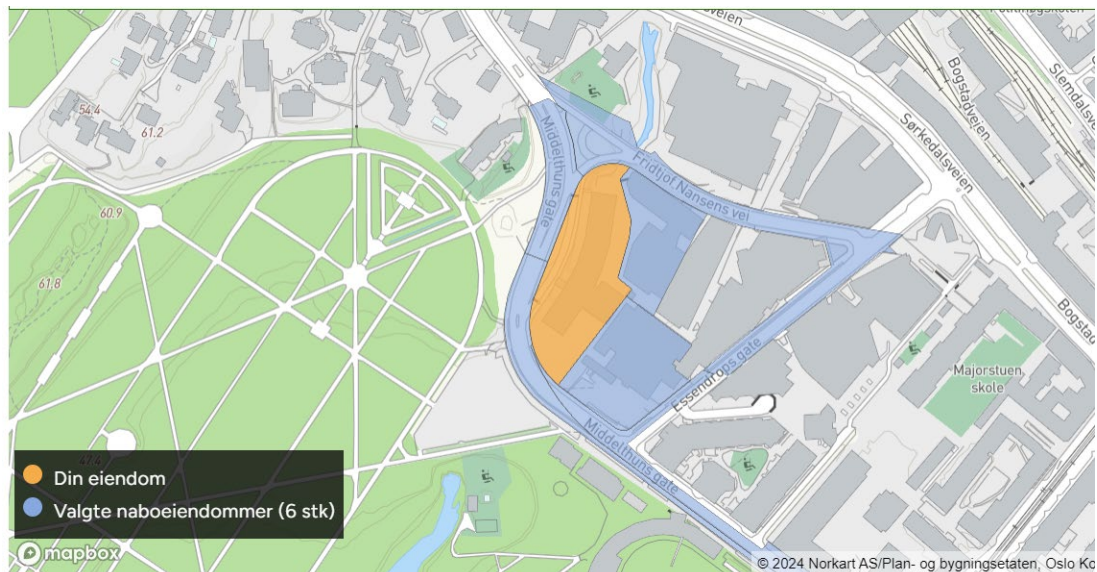
Figur 9. Delingsløsning hvor eiendom C2 kan dele produksjon med nabo- og gjenboereiendom markert i grønt.

Et viktig krav til avgrensning i delingsløsningen er at løsningen skal være etterprøvbar og tydelig. Det betyr at det skal være enkelt for både nettkunder, nettselskap og myndigheter å vite hvem som kan delta i delingsløsningen. Kartverket har per dags dato en oversikt over naboeiendommer i Norge, men ikke for gjenboere. Kartverket skriver også at det bare er myndighetene som har tilgang til oversikten over naboeiendommer gjennom et API. Andre aktører som tilbyr oversikt over naboeiendommer, er Norkart.²² I Norkart sin løsning kan brukeren søke opp en eiendom og få automatisk opp nabo- og gjenboereiendommer. Det er også mulighet for å manuelt markere andre

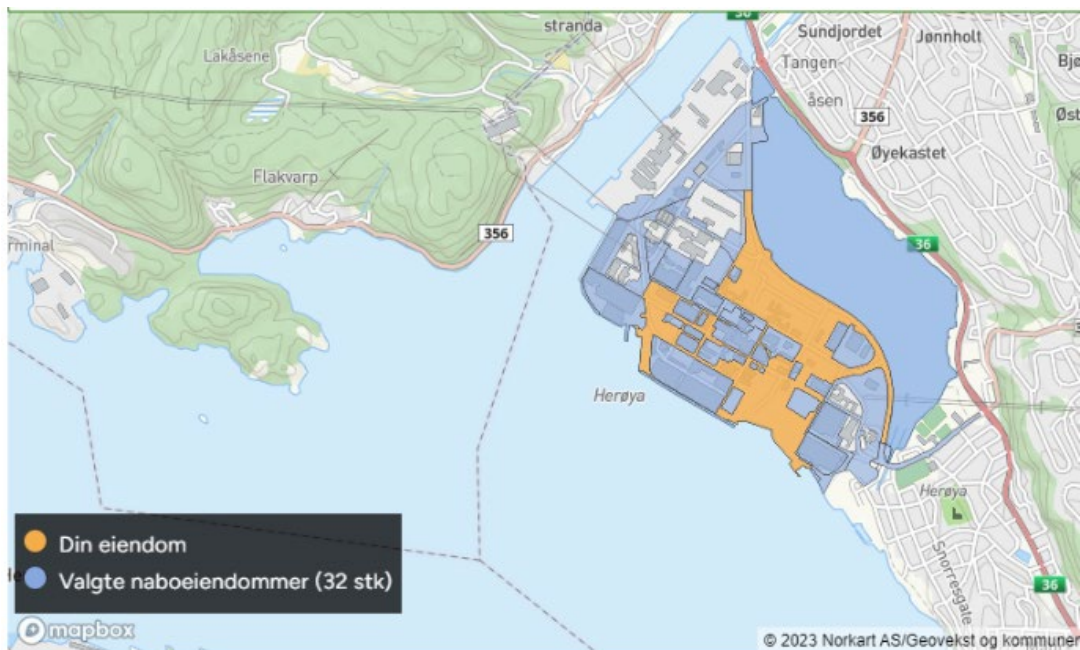
²² Norkart er et norsk teknologiselskap som tilbyr løsninger innen kommunalteknikk, kart- og eiendomsinformasjon til offentlig og privat sektor. Kartløsningen brukes blant annet til å lage elektronisk nabovarsling.

eiendommer. Norkart sin løsning brukes hovedsakelig til nabovarsling av søknadspliktige byggetiltak. Ulempen er at det kan oppstå tvilstilfeller som nødvendiggjør manuell saksbehandling.

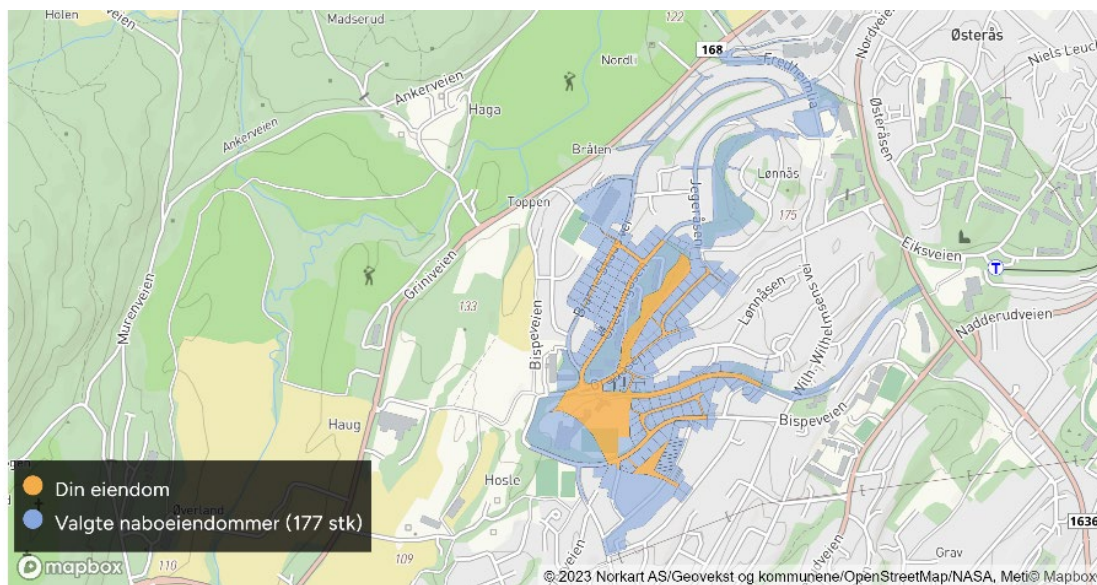
RME har ikke hatt anledning til å gjøre en større kartlegging av hvor mange eiendommer som kan bli omfattet av en geografisk avgrensning med nabo- og gjenboereiendom. RME har gjennomført tre stikkprøver for tre ulike adresser hos Norkart sin kartløsning gjennom e-torg.no sin nabovarslingsnettside. De tre adressene var for NVE sitt hovedkontor, Herøya industripark og en barnehage i Bærum. Antall naboeiendommer for eiendommene er henholdsvis 6, 32 og 177. Figur 10, figur 11 og figur 12 viser Norkart sin kartløsning hvor valgt eiendom er markert i oransje og naboeiendommer er markert med blå.

Figur 10: Utklipp fra Norkart av NVE sitt hovedkontor (oransje) og tilgrensende eiendommer (blå).

Figur 11: Utklipp fra Norkart av Herøya Industripark (oransje) og tilgrensende eiendommer (blå).

Figur 12: Utklipp fra Norkart av en barnehage i Bærum (oransje) med tilgrensende eiendommer (blå).

For den nye delingsløsningen foreslår RME en geografisk avgrensning som omfatter en eiendom med tilstøtende eiendommer angitt med matrikelnummere som Kartverket opererer med. Vår anbefaling går ut på at ordningen skal få anvendelse på både eiendommen der produksjonsanlegg er installert, og på naboeiendommer og gjenboereiendommer dersom slike finnes. Det betyr at der en næringspark strekker seg over to eller flere eiendommer, vil det være anledning for næringsparken å dele den fornybare produksjonen på tvers av disse eiendommene.

En fordel med nær geografisk avgrensning er at forbruk og produksjon mest sannsynlig er tilknyttet samme høyspent nettanlegg. Med produksjon i distribusjonsnettet kan effektbehovet fra overliggende nett reduseres. Avgrensningen med nabo- og gjenboereiendom øker sannsynligheten for at nettkundene er tilkoblet på samme nettanlegg i distribusjonsnettet.

3.5.5 Konklusjon

Av de geografiske avgrensningene vi har vurdert, anser vi nabo- og gjenboereiendom å være et tilstrekkelig objektivt kriterium som kan fungere godt. Med en etablert database med oversikt over nabo- og gjenboereiendom vil det være liten eller ingen skjønn involvert for å avgjøre om deltakerne er innenfor samme avgrensningen. Det vil også være enkelt for de som ønsker å delta i delingsløsningen å kontrollere hvem de kan dele med. En avgrensning for nabo- og gjenboereiendommer vil også øke sannsynligheten for nettmessige fordeler da disse mest trolig være tilknyttet samme høyspente nettanlegg.

3.6 Effektgrense

I oppdraget fra Energidepartementet av 10. juli 2023 kommer det frem at anlegg på mer enn 1 MW installert effekt skal inngå i vurderingen av en delingsordning med deling av egenprodusert kraft på tvers av eiendommer.

En utvidelse av terskelen må ses i sammenheng med de geografiske grensene som er diskutert i kapittel 3.5. Ved fastsetting av terskelen må vi ta hensyn til både regelverket for elavgift og regelverkene for nettleie og måling.

3.6.1 Maksimalt 5 MW (AC) kan deles

I vårt arbeid med forslag til øvre terskel for delingsordningen har vi veid hensynet til ønsket om å etablere en ny delingsordning mot hensynet til likebehandling og å unngå økninger i nettleien for øvrige kunder. Etter en samlet vurdering har vi kommet frem til at det vil være passende å sette en øvre grense på 5 MW (AC) for produksjonsanlegg som skal kunne delta i delingsløsningen. Terskelverdien refererer til nominell effekt i vekselretteren.

Vi foreslår en grense der produksjon fra anlegg med installert effekt opptil 5 MW (AC) kan deles mellom flere målepunkter innenfor samme eiendom og nabo- og gjenboereiendommer. Denne terskelverdien skal gjelde per eiendom. Den øvre grensen på 5 MW (AC) for delingsløsningen vil være uavhengig av hvor mange tilknytningspunkt, bygninger eller nettkunder som deltar i løsningen. Vi har vurdert at delingsordningen bør være uavhengig av hvor mye produksjon som er installert. Innenfor en eiendom kan det derfor installeres mer enn 5 MW (AC), men produksjonsanleggene som deler strøm gjennom delingsløsningen kan ikke ha en installert effekt som overstiger 5 MW (AC).

For de fleste som ønsker å ta del i delingsløsningen, vil det være mest aktuelt å installere felles solcelleanlegg. Det vil for solcelleanlegg være flere faktorer som definerer hvor store arealer som trengs for å nå terskelverdien på 5 MW (AC). For å gi en indikasjon på arealbehovet tar vi utgangspunkt i et standard solcellepanel på 320 Wp som har en størrelse på 1,7 m².

For å fylle hele potensialet som ligger i delingsløsningen trenger man dermed 1 563 paneler som igjen gir et totalt areal på 26 570 m² som tilsvarer et areal i underkant av fire fotballbaner. For å kunne bygge 26 570 m² med solceller må man normalt sette av plass til å gå imellom panelene og annet utstyr. Arealet som kreves for å oppnå 5 MW vil også bli større om man plasserer panelene på skrå. Hensikten med dette eksempelet er å illustrere at 5 MW gir mulighet til å installere relativt store solcelleanlegg. Per i dag er det ingen solcelleanlegg på tak som er over 5 MWp. Det største solcelleanlegget som finnes på bygg per dags dato har en installert effekt på 4,28 MWp²³. Det vil si at alle eksisterende solcelleanlegg kan dele kraft i medhold av foreslått ordning.

Figur 13 illustrerer et eksempel på hvordan avgrensingen kan treffe i en næringspark. I dette eksempelet har et målepunkt på eiendommene A3 og B2 installert egen fornybar kraftproduksjon og vil at resten av næringsparken skal delta i en delingsløsning. Eiendom A3 kan kun dele med målepunkt innenfor eiendommene A2 og B3. Eiendom B2 kan dele med målepunkt innenfor eiendommene A1, A2, B1-3 og C1-3. Fordi en deltager i delingsløsningen ikke kan ha egen produksjon bak egen måler eller motta virtuell kraft fra et annet anlegg må målepunktene innenfor eiendommene A2 og B3 velge hvilken eiendom de vil motta virtuell kraft fra.

²³ [Norges 10 største solcelleanlegg på bygg i 2023 - Solenergiklyngen](#)

	A	B	C
1			
2			
3			

Figur 13: Næringspark der to eiendommer har produksjonsanlegg.

3.6.2 Avgiftsfritak fra elavgiften

Egenprodusert kraft fra solceller, og som benyttes av produsenten selv via internt ledningsnett, har i dag fritak fra elavgiften.²⁴ Dette fritaket har ingen øvre grense på installert effekt. Tilsvarende, betaler solkraftprodusentene heller ikke nettleie for den kraften som de har produsert og benyttet selv. Da eksisterende delingsløsning ble vedtatt ble det også tatt inn fritak fra elavgiften for kraft av fornybare energikilder som deltar i eksisterende delingsløsning.²⁵ Det at nettselskapene kan bruke samme avregningsgrunnlag for innkreving av elavgift og nettleie er viktig for å holde kostnadene til administrasjon nede. Vi har derfor som en forutsetning for vårt forslag at det lar seg gjøre å innføre et fritak fra elavgift også for ny foreslått delingsløsning.

3.7 Deling uten økt nettleie for andre nettkunder

Vi har lagt til grunn at kraften kun kan deles med kunder som tarifferes marginaltapsbaserte energiledd. Forskrift om kontroll av nettvirksomhet har egne regler for tariffering av kunder i distribusjonsnettet og kunder i regional- og transmisjonsnettet. I regional- og transmisjonsnettet er det krav om at energileddet skal avspeile marginaltaptet i et samlet nettsystem. Uttakskunder i regionalnettet har derfor per definisjon marginaltapsbaserte energiledd.

I distribusjonsnettet er det tillatt å inkludere faste kostnader i energileddet. Dette er årsaken til at deling av kraft i distribusjonsnettet kan gi større omfordelingsvirkninger. Husholdningskunder og andre kunder med forbruk under 100 000 kWh/år har som regel energiledd som inkluderer faste kostnader. Det er dette som fører til at deling av kraft med disse forbruksgruppene gir større omfordelingsvirkninger som beskrevet i kapittel 3.2. Forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 14-2 skiller mellom næringskunder med årlig forbruk over 100 000 kWh og øvrige kunder. Næringskunder med årlig forbruk over 100 000 kWh kan i motsetning til øvrige kunder i distribusjonsnettet tarifferes et effektledd. For disse kundene er det vanlig å tariffere energiledd som ikke eller i liten grad inkluderer faste kostnader.

²⁴ Forskrift om særavgifter § 3-12-17 <https://lovdata.no/forskrift/2001-12-11-1451/§3-12-17>

²⁵ Forskrift om særavgifter § 3-12-18 <https://lovdata.no/forskrift/2001-12-11-1451/§3-12-18>

Den nye delingsløsningen differensierer ikke formelt mellom kundegrupper og åpner for at alle kunder som tariffes marginaltapsbaserte energiledd kan motta delt produksjon. I praksis er det likevel sånn at med dagens tariffingspraksis så er det primært kunder med forbruk over 100 000 kWh/år som har marginaltapsbaserte energiledd.

Flere nettselskap har valgt å redusere andelen faste kostnader i energileddet, også for mindre kunder som husholdninger. Det kan derfor bli et spørsmål om hva som kan anses å være marginaltapsbaserte energiledd. Noranett²⁶ er et eksempel på et selskap som har lavt energiledd for alle sine kunder slik at alle kundene anses å ha marginaltapsbaserte energiledd som tariff. Det betyr at husholdningskunder i Noranett kan motta delt kraft også med den nye delingsløsningen. Marginaltaptet varierer mellom ulike områder og varierer med nivået på kraftprisen. Det lar seg derfor ikke gjøre å sette en grense på at energiledd under et gitt nivå angitt i øre/kWh anses å være marginaltapsbasert.

3.8 Produksjonen kan ikke deles på tvers av nettselskaper

Selve gjennomføringen av delingsløsningen gjøres ved at produsenten, som har rett til å dele produksjon, informerer nettselskapet om hvilke kunder det skal fordeles til. Nettselskapet følger opp at kundene er kvalifisert til å delta i delingsløsningen, og registrerer deretter kundene i Elhub.

Siden vi anbefaler at deling skal kunne skje utover sin egen eiendom, kan det hende at to eiendommer som vil delta i samme delingsløsning har forskjellig netteier. Per dags dato er det ikke tilrettelagt i Elhub for at deling kan foregå med to forskjellige nettselskaper.

3.9 Påvirkning på kraftmarkedet

I oppdraget fra Energidepartementet av 10. juli 2023 er RME bedt om å *«også vurdere om løsningene kan ha potensielle påvirkninger på kraftmarkedet, herunder likviditeten i de organiserte markedene og kostnader knyttet til balansering av strømmettet»*.

Vi vurderer at den foreslåtte delingsordningen vil ha liten påvirkning på likviditeten i de organiserte kraftmarkedene. Det er vanskelig i dag å forutse hvor mange anlegg som vil delta i delingsløsning. Hos Elhub er det per oktober 2023 registrert 24 624 målepunkter med både produksjon og forbruk, hvor produksjonen kommer fra solcelleanlegget. Samlet har disse anleggene en installert effekt på 473 MW. Av disse målepunktene har 2 945 en næringskode, med samlet installert effekt på 221 MW. Næringskode er ikke nødvendigvis samsvarende med energiledd som avspeiler marginale tapskostnader, men det illustrerer omfanget av næring med solkraftproduksjon og forbruk i dag.

For vannkraftanlegg vil en økning fra 1 MW til 5 MW innebære at 634 eksisterende vannkraftanlegg med samlet installert effekt på 1 743 MW kan delta i delingsløsningen. Til sammenligning er det 33 730 MW installert effekt totalt sett fra vannkraftanlegg i Norge. Disse tallene sier noe om omfanget av produksjonsanlegg som kan havne under delingsløsningen. I første omgang antar vi at den totale mengden anlegg som deltar i delingsløsningen vil være små sammenlignet med de totale volumene i de organiserte markedene. Derfor tror vi delingsløsningen ikke vil ha vesentlig påvirkning på likviditeten i de organiserte kraftmarkedene.

²⁶ Nora nett er fusjonert av flere nettselskap. De har foreløpig ulik nettleie for de tidligere nettselskapene. Tidligere Hålogaland kraft nett har et energiledd på 0,8 øre/kWh ekskl. avgift til energifondet, elavgift og mva.

Den foreslåtte delingsløsningen legger begrensninger på innenfor hvilket område det kan deles energi og med hvem energien kan deles med. Dette gjør at produksjonen innenfor delingsløsningen blir en begrenset del av den totale kraftproduksjonen i kraftsystemet. Dersom det velges en høyere grense enn 5 MW for produksjonsanlegg som kan delta, kan vi ikke utelukke at dette kan ha større konsekvenser for kraftmarkedene. Da kan antallet anlegg som kan benytte seg av ordningen trolig øke betydelig, som medfører at volumene som kan deles bilateralt øker og likviditeten kan svekkes i de organiserte markedene.

Prinsipielt er det en målsetning at all handel av kraft skjer gjennom de organiserte markedene, slik at størstedelen av energivolumene handles i disse markedene og legger til rette for økt likviditet. Dette gir i tillegg økt transparens i markedet og reduserer transaksjonskostnader for de enkelte aktørene sammenlignet med bilaterale avtaler. Dess flere løsninger som åpner for bilateral handel, dess større konsekvenser vil dette ha for de organiserte kraftmarkedene på sikt dersom volumene av bilateral handel øker over tid. I sammenheng med målsetningen om 8 TWh sol vedtatt av Stortinget, vil mest sannsynlig energivolumene av produksjonsanleggene i distribusjonsnettet øke. Over tid vil det derfor trolig bli flere mindre produksjonsanlegg i distribusjonsnettet som faller under grensen på 5 MW og som vil kunne bruke delingsløsningen. Dersom alle disse anleggene benytter seg av delingsløsningen, vil markedsandelen i de organiserte markedene reduseres.

Vi vurderer at «kostnader knyttet til balansering av strømmettet» i hovedsak dreier seg om kostnadene Statnett har som systemansvarlig på transmisjonsnettet. Begrensningen som delingsløsningen legger opp til gjør at vi vurderer at det antagelig ikke vil ha betydelig påvirkning på kostnadene for balansering av kraftsystemet. Delingsløsningen vil først påvirke kostnadene for balansering dersom veldig mange aktører benytter seg av løsningen og det blir betydelige volumer som blir delt. Hvis ett næringsområde får flere delingsløsninger og den totale produksjonen blir langt høyere enn 5 MW, kan Statnetts kostnader til balansering av kraftsystemet øke. Hvis samlet variabel kraftproduksjon bestående av 5 MW anlegg på ett næringsområde blir tilsvarende et stort produksjonsanlegg kan dette ha konsekvenser for driften av nettet. Plutselig bortfall av produksjon som gir store frekvensfall kan utløse behov for aktivering av balansebud hos Statnett.

Dersom det er ønskelig med en grundig oversikt over effektene på kraftmarkedene og kostnader knyttet til balansering anbefaler vi at det gjennomføres en mer detaljert utredning basert på simuleringer som tar hensyn til hvordan kraftsystemet kan utvikle seg.

3.10 Vurdering av et midlertidig eller tidsbegrenset fritak fra konsesjonsplikt for å etablere lavspenningsledninger til nabobygg

I oppdraget fra Energidepartementet av 10. juli 2023 er RME bedt «[...] i samråd med NVE, om å vurdere et midlertidig eller tidsbegrenset fritak fra konsesjonsplikt for å etablere lavspenningsledninger til nabobygg for salg av kraft, jf. følgende anmodningsvedtak fra Stortinget: «Stortinget ber regjeringen vurdere et midlertidig eller tidsbegrenset fritak fra konsesjonsplikt for å etablere lavspenningsledninger til nabobygg for salg av kraft.» Vedtak 16, sesjon (2022-2023).»

Konsesjon for nettanlegg følges opp av NVE og vurderingene av midlertidig eller tidsbegrenset fritak fra konsesjonsplikt er derfor i hovedsak gjort av NVE og ikke RME.

Vi har innhentet følgende vurdering fra NVE:

«NVE mener at konsesjonsplikten for lavspennetnett bør beholdes som i dag.

Innføringen av konsesjonsplikt for lavspennetnett og utvidelsen av områdekonsesjonsordningen²⁷ i 2010 medfører at nettselskap med områdekonsesjon har monopol på å bygge, eie og drive lavspennetnett frem til hver kunde. Begrunnelsen var at dette vil gi de beste tekniske løsningene, og at man unngår uheldige virkninger som parallelle nett og innlåsing av kunder. Samtidig sikrer det dekkingen av kostnadene i det felles kraftnettet. NVE vil i tillegg trekke frem at stordriftsfordelene som følger av nettselskapene har monopol på å bygge, eie og drive nett i sitt geografiske område.

NVE mener at de nevnte hensynene er grunnleggende forutsetninger for et samfunnsmessig rasjonelt kraftsystem. NVE vurderer at hensynene er like aktuelle i dag som da konsesjonsplikten ble innført, NVE frykter at fjerning av konsesjonsplikten vil medføre mindre effektiv nettutvikling, som i mindre grad legger opp til å sikre kundenes rettigheter og på lengre sikt vil gi høyere kostnader. NVE vurderer at eventuelle løsninger for salg av kraft til nabobygg bør skje gjennom virtuelle delingsløsninger.»

RME mener i likhet med NVE at områdekonsesjonær i de fleste tilfeller er best egnet til å bygge, eie og drive nettanlegg og at det ikke er ønskelig med løsninger som innebærer at kunder låses inn eller at aktører unntatt regulering kommer i en monopolsituasjon ovenfor kunder i nettet.

²⁷ [Områdekonsesjon - NVE](#)

4 Forslag til endringer i avregningsforskriften

4.1 Innledning og videre fremstilling

Nedenfor beskriver vi våre forslag til endringer i avregningsforskriften.

Den nye delingsløsningen er forbeholdt nettkunder med marginaltapsbaserte energiledd. Denne forutsettes å gjelde ved siden av den eksisterende delingsløsningen, og vi foreslår at denne skal få en egen ny bestemmelse i avregningsforskriften § 3-13. Vi foreslår samtidig å korrigere en skrivefeil i den eksisterende bestemmelse i § 3-12. Dette beskrives i kapittel 4.2.1

Forslag til den nye forskriftsbestemmelsen er skrevet inn i kursiv. Foreslåtte tilføyelser er også skrevet inn i kursiv i eksisterende forskriftstekst og tekst som foreslås tatt ut er markert med gjennomstreking.

Den foreslåtte delingsløsningen forutsetter at noen bestemmelser i dagens avgiftsregelverk også endres. RME har i forbindelse med denne anbefalingen hatt dialog med Skattedirektoratet. Vi vil imidlertid presisere at endringer i avgiftsregelverket er noe som skattemyndighetene skal ta stilling til.

4.2 Merknader til bestemmelsene i avregningsforskriften

4.2.1 Forslag til endring av § 3-12

Bestemmelsen i § 3-12 skal lyde:

§ 3-12. Plikt til å registrere deling av produksjon *med nettkunder*

Nettselskapet skal, på forespørsel fra en produsent, registrere i Elhub deling av produksjon av elektrisitet produsert av fornybare energikilder med nettkunder innenfor samme eiendom. Med samme eiendom menes her samme kommune-, gårds-, bruksnummer og eventuelt festenummer. Delingen skal registreres per målepunkt-ID.

Samlet installert effekt på produksjonsanleggene som deltar i delingsløsningen kan ikke være større enn 1 MW (AC) per eiendom.

Kunder som mottar delt produksjon kan ikke fordele denne videre til andre nettkunder og kan ikke ha produksjon bak eget målepunkt.

Nettselskapet skal tilby produsentene valget mellom lik fordeling og valgfri statisk fordeling mellom målepunktene. Med lik fordeling menes at overskuddsproduksjon som måles i en time fordeles likt mellom målepunktene som deler på slik produksjon. Med valgfri statisk fordeling menes at overskuddsproduksjon som måles i en time fordeles basert på innmeldt andel for hvert målepunkt som deler på denne produksjonen. Nettselskapet og produsenten kan avtale at annen fordelingsnøkkel skal brukes.

4.2.2 RMEs merknader

Vi foreslår ingen realitetsendringer i § 3-12. Sett i lys av at den nye bestemmelsen i § 3-13 er bygget over samme lest og angir hvem delingen gjelder for, foreslår vi å tilføye «med nettkunder» i overskriften for å poengtere at delingsløsningen i denne bestemmelsen gjelder for alle nettkunder. Videre ønsker vi å korrigere en orddelingsfeil som har sneket seg inn i fjerde ledd, første setning. I siste ledd første setning foreslår vi å erstatte «valgfristatisk» med to ord «valgfri» og «statisk» ved å sette mellomrom mellom disse.

4.2.3 Forslag til ny § 3-13

Forslag til ny bestemmelse:

Bestemmelsen i § 3-13 skal lyde:

§ 3-13. Plikt til å registrere deling av produksjon med nettkunder som tarifferes energiledd som avspeiler marginale tapskostnader

Nettselskapet skal, på forespørsel fra en produsent, registrere i Elhub deling av produksjon av elektrisitet produsert av fornybare energikilder med nettkunder som tarifferes energiledd som avspeiler marginale tapskostnader. Deling etter denne bestemmelsen kan skje innenfor samme eiendom, og samtlige av eiendommens nabo- eller gjenboereiendommer. Med samme eiendom menes her samme som nevnt i § 3-12 første ledd annet punktum. Med naboeiendom menes her kommune-, gårds-, bruksnummer og eventuelt festenummer til en eiendom som grenser til eiendommen der produksjonsanlegg som deltar i delingsløsningen er installert. Med gjenboereiendom menes her kommune-, gårds-, bruksnummer og eventuelt festenummer til en eiendom som ligger over veien, gaten, elv eller annet areal for eiendommen der produksjonsanlegg som deltar i delingsløsningen er installert. Delingen skal registreres per målepunkt-ID.

Samlet installert effekt på produksjonsanleggene som deltar i delingsløsningen kan ikke være større enn 5 MW (AC).

Reglene i § 3-12 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

4.2.4 RMEs merknader

Vi forutsetter i første ledd at nettselskapene på samme måte som i dag vil være pliktige til å registrere deling av produksjon i Elhub, dersom en produsent ber om dette. Som i den eksisterende delingsløsning vil den foreslåtte nye delingsløsning omfatte kun elektrisitet produsert av fornybar energi. Det som derimot blir annerledes sammenlignet med dagens ordning, er at i den nye delingsløsning forutsettes mottakere av delt kraft å være nettkunder med marginaltapsbaserte energiledd. For at det nye delingsløsningen skal passe bedre til føringer gitt i oppdraget fra Energidepartementet foreslår vi at den får en større geografisk avgrensning enn dagens delingsløsning og at større produksjonsanlegg tillates å delta i den.

Den nye delingsløsning foreslås å gjelde innenfor en krets eiendommer i umiddelbar nærhet av hverandre, inkludert eiendommen der ett eller flere produksjonsanlegg som deltar i delingsløsningen er installert. Den foreslåtte delingsløsningen innebærer at det skal være lov å dele egenprodusert kraft med øvrige nettkunder innad på samme eiendom der produksjonsanlegget som deltar i delingsløsningen er installert, samt på alle av vedkommende eiendoms

naboeiendommer og gjenboereiendommer. Forutsetningen for å kunne motta delt kraft etter denne bestemmelsen er at mottakere av delt kraft er nettkunder med marginaltapsbaserte energiledd.

I bestemmelsens annet ledd foreslår vi å sette maksgrense på hvor mye fornybar kraft som kan deles innad og mellom eiendommene. Terskelverdien for installert effekt for produksjonsanlegg som deltar i den nye delingsløsningen foreslås å være 5 MW.

Det vil på samme måte som under eksisterende delingsordning ikke være lov for kunder som mottar delt produksjon å fordele denne videre til andre kunder. Nettselskapet forutsettes også å tilby produsentene valget mellom lik fordeling og valgfri statisk fordeling mellom målepunktene. Vi foreslår dermed at bestemmelsen § 3-12 tredje og fjerde ledd skal gjelde tilsvarende.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det har vært en betydelig økning i nettkunder som produserer egen kraft, og 1. oktober 2023 trådte det i kraft en delingsløsning som tillater produsenter av fornybar kraft å dele kraften med andre kunder innenfor samme eiendom. Den nye delingsløsningen vil gjøre at flere og større produksjonsanlegg kan dele kraft og på den måten øke lønnsomheten ved å produsere fornybar kraft under den foreslåtte terskelverdien.

5.1 Konsekvenser for nettkundene

Vår anbefaling innebærer at det opprettes en ny delingsløsning for deling av fornybar kraft med kunder som tarifferes energiledd som avspeiler marginale tapskostnader. Flertallet av kunder som har forbruk over 100 000 kWh/år tarifferes på denne måten i dag, mens mindre kunder som blant annet husholdningskunder normalt tarifferes energiledd som også inkluderer en andel av nettselskapets øvrige kostnader og dermed ikke blir omfattet av den nye delingsløsningen. Det er ingen ting i regelverket som er til hinder for at også mindre kunder som f.eks husholdningskunder kan tarifferes energiledd som avspeiler marginale tapskostnader. Noranett er et nettselskap som har en tariff som vil tillate at også husholdningskundene kan motta kraft fra den foreslåtte delingsløsningen.

Nettkunder som mottar virtuell kraft gjennom delingsløsningen, vil bli avregnet for et lavere forbruk enn sitt reelle forbruk. Hvordan dette slår ut er beskrevet i kapittel 3.2.

Begrensningen med at den nye delingsløsningen kun gjelder deling med kunder som har energiledd som avspeiler marginale tapskostnader sikrer i stor grad at den nye delingsløsningen ikke gir omfordelingsvirkninger som må dekkes av nettselskapets øvrige kunder.

En delingsløsning vil være forbundet med administrasjonskostnader både for produsent som skal dele og mottaker av den delte kraften. Det må inngås avtale mellom produsent og mottaker som avklarer retter og plikter mellom partene. Det må avtales om mottaker skal kjøpe seg inn i produksjonsprosjektet eller om mottaker skal betale en avtalt pris for mottatt kraft. Mottaker av delt kraft får i praksis to kraftleverandører og det kan derfor være noe mer krevende å få en samlet oversikt over kostnader og faktisk forbruk. Det kan også gjøre det vanskeligere å ta i bruk automatiserte energioppfølgingssystemer, laststyring osv. som baserer seg på måleverdier fra AMS-måleren.

5.1.1 Borettslag, sameier og mindre næring som deltar i delingsløsningen

Eksisterende delingsløsning innebærer at det kan deles inntil 1 MW innenfor en eiendom. Vi antar at det er relativt få borettslag, sameier eller andre boformer med husholdningskunder som installerer anlegg som er vesentlig større enn 1 MW. Vår vurdering er at det for borettslag og sameier som regel er takareal som er begrensende faktor og at produksjonen som regel er lavere enn forbruket i borettslaget. All den tid produksjonen per time er lavere enn forbruket per time vil det ikke være noe gevinst å dele med flere kunder.

Vi er kjent med at det er eksempler på borettslag som går over flere eiendommer og som har ytret ønske om mulighet for å dele med naboeiendommer. Siden det er få kunder i borettslag og sameier som med dagens tarifferingspraksis tarifferes energiledd som avspeiler marginale tapskostnader, vil ikke anbefalt løsning medføre noen endring for disse borettslagene. Gitt dagens tarifferingspraksis vurderer vi at utvidelsen vil ha begrenset betydning for borettslag, sameier og mindre næring med forbruk under 100 000 kWh.

5.1.2 Næringsområder og næringsparker som deltar i delingsløsningen

Oppdraget fra Energidepartementet var å utarbeide en løsning som la til rette for at næringsområder og næringsparker kan dele kraft fra produksjonsanlegg med installert ytelse som er større enn 1 MW. Som beskrevet over i kapittel 3.2 vil gevinsten ved å dele kraft for større næringskunder tilsvare størrelsen på elavgiften. I noen tilfeller vil deling av kraft også kunne redusere mottakers effektledd dersom produksjon av kraften samsvarer med mottakers forbrukstopp. Denne effekten er ikke tatt med i beregningene i figur 4 og 5 men er nærmere beskrevet i kapittel 3.2.

Med eksisterende regelverk og grense på 1 MW og deling innenfor en eiendom er det flere som har hevdet at installasjonene tilpasses grensen for delingsløsningen og eller hvor mye de kan forsyne seg selv og at det begrenser hvor mye sol og annen fornybar produksjon som installeres i næringsområder.

Det er gjort ulike analyser på potensialet for produksjon fra solceller. Multiconsult har på vegne av Aneo utført en kartlegging av 113 større næringsparker i Norge som viser at de til sammen har potensial for å produsere 1 TWh med takmonterte solceller. Delingsløsningen omfatter alle fornybare produksjonsformer, men vi legger til grunn at det er solceller som vil være dominerende produksjonsform dersom vi ser på ny produksjon i næringsparker.

Gitt at kraft tilsvarende 1 TWh deltar i delingsløsningen, og at all kraften benyttes innad i delingsløsningen, vil det gi en årlig besparelse gjennom fritak fra elavgiften på 164 millioner kroner. Denne besparelsen vil i praksis bli delt mellom produsent og mottakere. I tillegg kommer besparelser for mottaker ved eventuell redusert fastledd eller effektledd.

5.1.3 Virkninger for nettkunder som ikke deltar i delingsløsningen

Vår vurdering er at den nye delingsløsningen vil i liten grad vil ha noen virkning for nettkunder som ikke deltar i delingsløsningen. Med kriteriet om at kraften kun kan deles med kunder som tarifferes energiledd som avspeiler marginale tapskostnader har antatt vi at det ikke vil være omfordelingsvirkninger av betydning. Eventuelle økte administrasjonskostnader for nettselskapet vil belastes alle nettselskapets kunder.

5.2 Konsekvenser for nettselskapene

Forslaget baserer seg på løsningen som er utviklet for den eksisterende delingsløsningen og gjennomføringen vil være lik som for eksisterende delingsløsning. Med dagens delingsløsning er det ulik praksis knyttet til hvor automatiserte løsninger de enkelte nettselskapene har lagt opp til når det gjelder registrering inn til nettselskapet og hvordan dette legges inn i Elhub. Med økt omfang vil gevinsten av automatisering bli større. Vi antar at nettselskaper kan få noe økte kostnader knyttet til interne rutiner og rettledning av aktører som ønsker å delta i delingsløsning og mulig ekstra utgifter knyttet til IT-løsninger.

Gjeldende delingsløsning har avgrensinger som er relativt godt egnet for å automatisere og gir lite rom for skjønn. Den nye delingsløsningen baserer seg på nabo og gjenboereiendommer som i de fleste tilfeller vil være klart definert. Men vi ser at det denne avgrensningen vil kunne skape noen tvilstilfeller som igjen vil gjøre registrerings- og kontrolloppgaven til nettselskapene noe mer krevende.

5.3 Konsekvenser for Elhub

Elhub har allerede utviklet løsning for registrering og avregning ved deling av kraftproduksjon. Det har vært etterlyst en løsning utviklet av Elhub som gjør at nettselskapenes registrering ikke trenger å gjøres manuelt. Med en ny delingsløsning er det ikke forventet noen ytterligere administrative eller økonomiske konsekvenser enn de som allerede er til grunn i dag.

5.4 Konsekvenser for myndighetene

Det vil være administrative og økonomiske konsekvenser for myndighetene ved den nye delingsløsningen. Det er først og fremst RME og Skatteetaten som blir berørt, da det er disse myndighetene som følger opp energi- og skatteregelverket. RME fører tilsyn med dagens regelverk som omfatter eksisterende delingsløsning, og forventer at endringer i regelverket kan ha konsekvenser for RMEs arbeid. Erfaring med innføring av delingsløsningen som trådte i kraft 1. oktober 2023 er at det kommer en del henvendelser om hvordan deling fungerer i praksis. RME kan dermed forvente økt ressursbehov knyttet til informasjon og rettledning av aktører. RME har per i dag ikke mottatt uenighetssaker mellom nettselskap og kunder om deling av fornybar kraft, men det er rimelig å forvente at dette vil komme i fremtiden. Energiklagenemnda vil tilsvarende kunne få et større antall saker til behandling.

Det vil også være aktuelt å inkludere oppfølging av delingsløsning i RMEs tilsyn med nettselskapene.

Skatteetaten vil ha behov for å kontrollere avgiftsfritaket som følger av delingsløsningen. Administrasjonen av fritaket påvirkes primært av hvor tydelig avgrensningen av delingsløsningen er, deriblant av hvem som kan delta i delingsløsningen. Slik gjenboereiendom er definert i dag, ser vi at det kan være behov for konkrete vurderinger, som i sin tur kompliserer kontrollen for skatteetaten.

5.4.1 Provenyvirkninger for staten

Med gjeldende delingsløsning gis det fritak fra elavgiften for fornybar kraft som deles innenfor samme eiendom. Vi har lagt til grunn at en ny delingsløsning også blir fulgt opp med tilsvarende fritak fra elavgiften. Provenyvirkningene for staten vil derfor være gjeldende sats for elavgift multiplisert med økt mengde delt kraft som følge av endringen. Multiconsult har estimert at næringsparker har potensial for å produsere 1 TWh solenergi per år.²⁸ Dersom en forutsetter at hele dette potensialet realiseres som følge av ny delingsløsning, at all den delte kraften benyttes lokalt og at all produksjon skjer i perioden mars-desember (periode med høy sats for elavgift) vil det gi et provenytap på 164,4 millioner kroner pr. år.

Foreslått delingsløsning vil også påvirke statens inntekter fra mva. Som gjort rede for i kapittel 3.2 vil deling med næringskunder som er registreringspliktig for mva. ikke påvirke statens samlede

²⁸ [Næringsparker kan bidra med mye solenergi | Multiconsult \(mynewsdesk.com\)](https://www.mynewsdesk.com/no/næringsparker-kan-bidra-med-mye-solenergi)

inntekter fra mva. Ved deling av kraft med nettkunder som ikke er registreringspliktig for mva.²⁹ vil mva-inntektene reduseres noe. Hvor mye inntektene reduseres vil være avhengig av om produsent tar betalt for den delte kraften. Med dagens tarifferingspraksis vurderer vi at det i hovedsak vil være næringskunder som vil benytte seg av foreslått ny delingsløsning, og at statens inntekter fra mva. i liten grad blir påvirket. Dersom tarifferingspraksis endrer seg slik at også husholdningskunder tarifferes energiledd som avspeiler marginaltap, og disse kundene ønsker å dele kraft med naboer, vil inntektsbortfallet fra mva. kunne bli noe større.

²⁹ Gjelder også deling med nettkunder som er registreringspliktig, men hvor utgående mva. er lavere enn inngående mva.

6 Utkast til forskriftstekst

6.1 Forslag til endring i forskrift om måling, avregning, fakturering av netttjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. (avregningsforskriften)

Hjemmel: Fastsett av Energidepartementet [dato] med hjemmel i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 10-6.

I forskrift 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning, fakturering av netttjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. gjøres følgende endringer:

6.1.1 § 3-12 skal lyde:

§ 3-12. Plikt til å registrere deling av produksjon med nettkunder

Nettselskapet skal, på forespørsel fra en produsent, registrere i Elhub deling av produksjon av elektrisitet produsert av fornybare energikilder med nettkunder innenfor samme eiendom. Med samme eiendom menes her samme kommune-, gårds-, bruksnummer og eventuelt festenummer. Delingen skal registreres per målepunkt-ID.

Samlet installert effekt på produksjonsanleggene som deltar i delingsløsningen kan ikke være større enn 1 MW (AC) per eiendom.

Kunder som mottar delt produksjon kan ikke fordele denne videre til andre nettkunder og kan ikke ha produksjon bak eget målepunkt. Nettselskapet skal tilby produsentene valget mellom lik fordeling og valgfri statisk fordeling mellom målepunktene. Med lik fordeling menes at overskuddsproduksjon som måles i en time fordeles likt mellom målepunktene som deler på slik produksjon. Med valgfri statisk fordeling menes at overskuddsproduksjon som måles i en time fordeles basert på innmeldt andel for hvert målepunkt som deler på denne produksjonen. Nettselskapet og produsenten kan avtale at annen fordelingsnøkkel skal brukes.

6.1.2 Ny § 3-13 skal lyde:

§ 3-13. Plikt til å registrere deling av produksjon med nettkunder som tarifferes energiledd som avspeiler marginale tapskostnader

Nettselskapet skal, på forespørsel fra en produsent, registrere i Elhub deling av produksjon av elektrisitet produsert av fornybare energikilder med nettkunder som tarifferes energiledd som avspeiler marginale tapskostnader. Deling etter denne bestemmelsen kan skje innenfor samme eiendom, og samtlige av eiendommens nabo- eller gjenboereiendommer. Med samme eiendom menes her samme som nevnt i § 3-12 første ledd annet. Med naboieiendom menes her kommune-, gårds-, bruksnummer og eventuelt festenummer til en eiendom som grenser til eiendommen der produksjonsanlegg som deltar i delingsløsningen er installert. Med gjenboereiendom menes her kommune-, gårds-, bruksnummer og eventuelt festenummer til en eiendom som ligger over veien,

gaten, elv eller annet areal for eiendommen der produksjonsanlegg som deltar i delingsløsningen er installert. Delingen skal registreres per målepunkt-ID.

Samlet installert effekt på produksjonsanleggene som deltar i delingsløsningen kan ikke være større enn 5 MW (AC).

Reglene i § 3-12 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

Reguleringsmyndigheten for energi

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo
Telefon: (+47) 22 95 95 95

reguleringsmyndigheten.no